

სამხარეთიდან

მედი

645/2
2003

2003

№7-8

შურნალი ქალკბისა და
ოჯახისათვის

მთავარი რედაქტორი
ლია კაკაბაძე

სარედაქციო
კოლეგია:

- ნანული შვიკარდნაძე
- მარია ბარათაშვილი
- ნაზი თარბაძე
- ცინარა ტყეშელაძე
- (მხატვარი რედაქტორი)
- ირაბ ჩოქობაშვილი
- ნინო ჯავახიშვილი
- მარინე ნაკაიძე

ნანული ბუკია
ტექნიკური რედაქტორი

დამფუძნებლები - შურნალ
„საქართველოს ქალის“
შურნალისტები

რეგისტრაციის №06/4 897

ბარამანის პირველ შვიკარდზე -
მანანა ტყეშელაშვილის პორტრეტი -
რუსა დამსახ. მხატვრის, ნელი
კანდელაკის ნახატი; **მეოთხეზე** -
დღი 160000 სიტყვიანი „ინგლისურ-
ქართული ლექსიკონის“ ათი ტომი

შურნალი გამოდის
1923
წლიდან

რედაქციისაგან
შეუკვეთისა
მასალაზე
პორნორარი არ
ბაიცივა

„Sakartvelos Kali“

Georgian Woman. A Magazine
for Women

ნახვამდის, ბაღო

ვიღებოთ, ვიცავოთ, ლექსები
ვიტეოთ, ინსცენირებ მთავაწვეთ...
ასე კამოვეთხევეთ ჩვენს სავეარდ
75-ე ბაღს, სადაც თავს ისე
ვერწობდით, როგორც საკუთარ
სახლში, მშობლებთან.
გვიმძის დამორება დირექტო-
რთან მავული ლოღინაძესთან,
აღმწრდელბთან - დღი კახანაძე
სთან, ისო სანდოისაშვილთან.
ტექტორება კიდეც რადგან ვა-
ტრთან, ისინიც ვერ გვიმორბებ...
მიუდივართ, მავრამ არ გემშე-
დობეთ, ნახვამდის!

ოჯახი მისთვის ყველაფერია... და მაინც...

„საერთაშორისო ასტენუბოს თემაზე საუბრად“

„ალამაზი ხარ, რა მშვენიერი“, – ესოდა ყოველი მხრიდან და ყოველთვის თვლიდა, რომ ზედმეტად აქებდნენ.

„მე კი არა, დედა მეყვს ლამაზი“.

სიღამაზე თავისთავად დიდი განძია, მაგრამ მანანა ტყეშულაშვილისთვის იგი არასდროს არ ყოფილა მთავარი: ყველაზე უფრო ადამიანს მოვალეობის გრძობა უნდა ამშვენებდეს, – ასე ფიქრობდა ბავშვობიდან და როცა გათხოვდა, ქმარ-შვილის მოვლაში მთლიანად ჩაიძირა.

„ჯერ ერთის ოთახში შევიღოდა ფეხბურთით, დახედავდა, საბანს გაუსწორებდა, შუქს ჩაუქრობდა. ნიკა უძცროსი იყო და მეტი მზრუნველობა სჭირდებოდა. მერე გიორგისთან შეიხედავდა, ის ჯერ კიდევ ფეხბურთადა, მუსიკას დაბალ ხმაზე უსმენდა, ცოტა მაცალეო, – ეტყოდა, თავისებურად გაუღიმებდა და მაშინ უფრო მეტად ჰკავდა დედას.“

მანანა საოჯახო საქმიანობისგან დიდ დაღლას საღამოობით გრძნობდა, რადგან მთელი დღე უხდებოდა ტრიალი. ბიჭებს თვითონ ზრდიდა, პაერზეც მას გაკყავდა, გაკეთილებს მარტო თვითონ აკონტროლებდა, სკოლაში მარტო ის მაცილებდა...

თან სამსახურში სიარულსაც ასწრებდა. ლიტერატურის ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკს საკმაო პასუხისმგებლობა ეკისრებოდა, პარალელურად მუსიკას ასწავლიდა მოსწავლეებს.

კიდევ კარგი, შრომას დედ-მამის ოჯახში ბავშვობიდან შეეჩვია. ტყეშულაშვილები შვილს საკმაოდ ტვირთავდნენ, ჯერ კიდევ ბავშვი იყო, მუსიკალური ტექნიკუმის მოსწავლე მე-60-ე საშუალო სკოლასთან არსებულ მუსიკალურ ათწილეში მუსიკას რომ ასწავლიდა. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში წარჩინებით სწავლობდა და დამთავრების შემდეგ სადისერტაციო თემაზე მუშაობდა. პარალელურად კი ხელოვნებათმცოდნეობის ფაკულტეტიც დაამთავრა. ილიას შემოქმედების ირგვლივ ბევრი მუსიკალური საკითხი იყო და მან მწერლის 60-იანი წლების ნაწარმოებები თანამედროვეობის ჭრილში გააშუქა. მეცნიერებათა კანდიდატი იყო, რომ გათხოვდა. რადგან დასვენება და უქმად ყოფნა ბავშვობიდან არ უყვარდა, როცა ოჯახს მოეკლდა, ქალური ტვირთის ზოიდა არ გასჭირვებია. ბავშვებს არაფერს აუღებდა, თეატრებში, სანახაობებზე ერთად დადიოდნენ, ცურავზეც კი მიჰყვებოდა და აუხში მათთან ერთად ცურავდა. მათთან ერთად დაამთავრა თბილისის 161-ე საშუალო სკოლა და თვლის, რომ იგი თბილისში ყველაზე გამორჩეულია დისციპლინით, ჰედაგოგების მძალიად კვალიფიკაციით, მოსწავლეთა ცოდნის დონით, კლასბარემუ მეცადინეობებით, მხატვრული აზრდით, წრეების ნაყოფიერი მუშაობით.

- აბა, მოდი, ქიმა ჩამაბარე!
  - აბა, გეომეტრიას გადავხვდით!
- უენებოდა შვილებს. ყოველ დღე იბარებდა სახვალთა კვირილებს და სიამოვნებდა მათ გულმოდგინებას რომ ზედავდა.

ახლა შვილები გაზრდილები არიან და დამოუკიდებელი ცხოვრების გზას იყვალავენ, გიორგი ტექნიკური უნივერსიტეტის მეორე კურსის სტუდენტია, ნიკა – სახელმწიფო სამედიცინო კოლეჯის პირველი კურსელი. და მანაც დედის ხელი და თვალი წუთით არ ტოვებს მარტო. ქალბატონი მა-

საქართველოს პარლამენტი

● გიორგი

● ნიკა

ნანა ახლა უფრო გულდამშვიდებით აგრძელებს მიღვაწეობას ტექნიკურ უნივერსიტეტში ქართული ლიტერატურის სპეციალად. გამოსაცემად მზად აქვს სამეცნიერო წიგნი „ეროვნული იდეალი ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაში“. და თანაც უფრო უწყობს მეუღლეს ხელს 30-წლიანი მეცნიერული შრომის გასაგრძელებლად. მას არასდროს არ ეუბოდა არავითარი საოჯახო საქმე, ბავშვების აღზრდა-განათლება, მათთვის თვალყურის დევნება. ოჯახი მანანას მზრუნველობით ძლიერდებოდა;

მანამდე კი, სანამ საქართველოს კონსოხურ ნაგებობათა ინსტიტუტის დირექტორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, გენერალ-მაიორი ელგუჯა მეძმარიაშვილი თავის მეუღლეს რთული მეცნიერების საიდუმლოებებს გააცნობდა, იყო სტუდენტობის წლები, სამეცნიერო კარიერის დასაწყისი, დიდალთან გადაზურგებზე პირველი შრომების გამოქვეყნება, საინტერესო შედეგები და კონკურსებში გამარჯვება.

რამდენიმე წელიწადში ნათელი გახდა, რომ ელგუჯა მეძმარიაშვილმა ექსტრემალურ პირობებში სწრაფად ასაკები კონსტრუქციების შექმნის ორიგინალური მეთოდი განავითარა, რაც ვველაზე აუცილებელი სამხედრო საქმისთვის შეიქმნა. ამან განაპირობა ინტენსიური თანამშრომლობის დაწყება კუბითშევის სახელობის სამხედრო-საინჟინრო აკადემიასთან, საბჭოთა კავშირის გენერალური შტაბის აკადემიისა და თავდაცვის სამინისტროს სამეცნიერო-ტექნიკურ კომიტეტთან და რა თქმა უნდა, ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის საინჟინრო სამმართველოსთან.

მოვიდა დრო და ოთხმოციან წლებში კონსოხში დიდი გაბარბიტის კონსტრუქციების შექმნის საკითხი დადგა, რისთვისაც სწორედ ექსტრემალურ პირობებში სწრაფად ასაკები, ზუსტი და დიდგაბარბიტანი კონსტრუქციების შემძარბარიაშვილისეული კვლევა გამოდგებოდა. ამიტომაც მხოლოდ სკოიდან კონსოხის კვლევის კორიფები და სამხედროები ჩაიწოდნენ და საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს ედუარდ შევარდნაძეს ეახლნენ. ამ შეხვედრაზე გადაწყდა: ახალი კონსოხური ტექნოლოგიების განვითარებას ელგუჯა მეძმარიაშვილის ქართული სამეცნიერო ნაშრომები დადებოდა საუფქვლად.

და დაიწყო ინტენსიური მშენებლობა ახალი კონსტრუქციების შესაქმნელად. მანანას უპირველესი მოვალეობა მეუღლისათვის ხელის შეწყობა იყო. გვიან ღამემდე ელოდა მის დაბრუნებას, რომ დაღლილობისთვის მოეწეო, დაესვენებინა, შობაეჭვილებები მოესმინა. მისთვის სასიხარულო იყო, როცა ევროპული კონსოხური სააგენტოს დასყენას ეცნობოდა ქართული კონსოხური ტექნოლოგიების უპირატესობაზე, როცა პირველი ქართული კონსტრუქცია ობიექტზე გაეიდა, როცა რომში იტალიურ კომპანიასა და ქართულ მხარეს შორის 10-წლიანი ხელშეკრულება გაფორმდა საერთაშორისო ბაზარზე კონსოხური ტელეკომუნიკაციების თანამშენებების ერთობლივი შექმნის თაობაზე, თანამშენებარული ტექნიკა ევროპული იქნება, რეფლექტორი კი, რომლის ბაზაზეც იგი აიგება – ქართული. ბატონი ელგუჯა ეროვნული კადრების მოსამზადებლად სამხედრო-საინჟინრო აკადემიის დაარსებას აპირებს.

... დამით, შინ შემოსული ცოტას რომ დაისვენებს, მეუღლეს მიმართავს თხოვნით: „ხომ ვერ მოიცილი ჩემთვის? მინდა მომისმინო“... სხდებან ერთად და იწყება მეცნიერების რთული გაკვეთილები. ამიტომ დღეს, როცა უახლოეს გვემეზუ ვითხოვბინა, მანანა ტყვეშელაშვილი სცილით პასუხობს: „ლიტერატურაზე ელით ვფიქრობ, ელგუჯას ანტენებით ვარ დაკავებული. ალბათ სადოქტორო დისერტაციას ანტენების თემაზე დავიცავ“.

მანკიერება იბუდებს ექ, საღაც უმანკოებს ღეკნიან

ჩვენი შვილებს სულიერი ჯანმრთელობა დღეს განსაკუთრებულ ზრუნვას მოითხოვს. მას საფრთხე ემუქრება. სულიერი მდგომარეობა ფიზიკურ სიჯანსაღესაც განაპირობებს. უზრუნველად ავადმყოფობის მსუხუნი ჩვენს სკოლაში, ჩვენს საზოგადოებაში და, რაც ყველაზე საშიშურია, ჩვენს შვილებში ჩაბუდებული მანიერებანია: განზრუნვლობა ეკოლისის მიმართ, მხოლოდ ამქვეყნიურზე ზრუნვა, ღეთის გმობა, უმარხოვლიანობა, ულოცველობა, შეცვლა ჭეშმარიტი სიყვარულისა გარყვნილებით, სკოლისა და მოწვევებისა - ანგარებით, სიხარბითა და ფულის გაკრძალებით, საკუთარი ქვეყნის, ერის, მისი მრავალსუფთაობის ტრადიციების უპატივცემულობა, ყოველდღიურ ცხოვრებაში ბოლსიტყვაობის, უხეშობის, უმასობის ნიშნად ქცევა და ა.შ. ბოტეის თქმისა არ იყოს, აქართლის ჭირს ვერცნ მისთვის!...

გვიანოს ნესტორი ვუბანიშვილის გამოცემილი მოთხრობებში არის ჩართული, რომელსაც „უხეშო ჭეშუკო“ ჰქვია. თურმე ბრანდენბურგის პრინცი მოგზაურობის დროს საკავშირისა ჩასულა. მას მიუგებენ იტალიური ახალგაზრდები და გახმამდ მიიპატიჟეს. ყველამ, პრინცის გარდა, კარგადაც დალია და იმ მყოფ მსუხუხე ყოფაქცევის ქალბის დაუნეეს ალერსი. პრინცი კი სირცხვილისა და გულმოსულობისაგან წითლდებოდა და მამხივე დააპირა წახვლა. უხეშუნენ დარჩენილყო. მხიარულბა ახლა იწყებოდა. აღუღებებლმა პრინცმა კი ახეთი სიტუცა წარმოთქვა: „ჩემი პატრონისებია, ჩემი სამშობლის, ჩემი შობილების გამო მე ვალდებული ვარ დაგეოთ თქვენი საზოგადოება“. შიორე დილასვე ის საავიდან წავიდა. როცა ეს ამბავი მოიღვარს უამბო, აი, რა მოისმინა პასუხად: „პატივდანი თქვენი გამოქცევა უფრო დიდ მხსნობას მოითხოვდა, ვიდრე ამბოლის ველზე მტერზე გამარჯვება. ვისაც სიჭაბუკეში შეუძლია თავის დაცემა, მას დიდ საქმეების აღსრულება შეუძლია“.

ჩვენ კი, მეთხველი, დაუფრთხლო, გამოქცევანი კი ჩვენი შვილები „საავიდან“ და თანაც ჩვენს გამო, საკუთარი პატრონისების გამო, საკრთოელის სიყვარულის გამო? არა! ჩვენ მათ არ ვასწავლით, თუ რა არის უშიწობბა, ქალწულბობა, უმანკოება, ერთულებბა, სიწმიდე. არადა, ყველა ეს ნიშე უფლისაგან გვაქვს მოცემული, მაგრამ ბევრმა ჩვენგანმა შეინარჩუნა ისინი?

ჩვენმა ბავშვებმა, ჩვენმა გოგონებებმა მინც რომ არ დავაგრფინ ეს უდიდესი ნიშე, რომ სულიერად და ხორციელად განმრთულინი გაზარდინ, რომ ღამამ და სპეტყ სიყვარულზე ამწებულნი ოჯახის შექმნანი, რომ არ ჩავეფრნ სიწმიდანევე გარყვნილებბაში, განა ეს ყველა ნიშნადლურ მშობილს არ უნდა სურდეს!?

მამ, რატომ ვინაცელები ჩვენს მომავალს მავანთა ჯიბის გასქლეუბას პორიორგანოული ფუნქნალ-გაშეთების, წინგების, ვილოცასტეტების წარმოებისა და გარყვნილების გზით; არ რატომ ევდლითნი თავადანე წესკუთარი მინწენის წარმატების უზრუნველყოფისა საეკოო მინარისს რეკლამების, ადამიანთი ცხოველურ ინტეგრეტებს რომ აღიოტებენ და პირუტყულ გრძობებებს რომ ასახარებენ?

სულიერბაშე ადარაფრეს ვამბობი, მშვენიერი, ესთეტურად ამბლდეპული, დაღებების მოცოების გამოწვევა, რომანტიკული, რაინდული არ სხვა „უსწინარი“ გატყვებლის გამოწვეული გრძობიბეცი ვაქნა ტელევიზიანდანი, ფრანბლ-ვაზიოტიდანი. ყველაფერი სექსის თაისუფლებბის, ძალიანდანი, ოჯალისტრუბი და მავიერი არბების ბორბტბა ქალდეგბამ შეცვალა, რომილდე სიცივხლეს კლავს. სიყვარულის სიბობს, ზრუნობისა და ადამიანობის ნიშნ წერტებს აჭრებბს... რადგან ექ, სადაც გარყვნილებბა და უწნობბა მატულობს, დანამაულის ჩადენის სიხშირეც იზრდებბა; სადაც თავაშუებბობბა და ახბორბობბა, იქ ეკობში, სისასტყე, დაუნდობობბა, გაუტანობბა და თაისი ჯურის სხვა ბორბტი ზრახუბანი ვეკვის. მანიერებბა იბოღებს ექ, სადაც დეგინანი უმანკოება. ამიბორბაც ყველა კონინდობს ადამიანმა ივის, რომ მან სიწმიდანევე ბევრი უნდა ამიერობს, რათა ბავშვის სუფთა სულში ჩადებულ უმანკოების პატარა თესლს გაუფრთხილებბოს და, ღეთის წყალითი, უხეშოებას, ქალწულბის, სიწმიდის წერტე გაშვრობოს... და რაიბის ხელწერებბა ამ გზით ატაროს ადამიანი, თუ არა ქრისტეს ეკლესიას.

ახლა ცოტბა რამ სხვა ქვეყნის „ფორტე“ უნდა გინზობანი.

1988 წლის მარტში კალიფორნიის შტატის (აშშ) ქალაქ ფულტონში პოლიციისა და განათლების დეპარტამენტებსა ჩაატარეს ერთობლივი გამოკვლევა, რომლის მიზანი ქალაქის სკოლებში 1940 და 1988 წლებში არსებული შვიდი ძირითადი პრობლემის შედარება გახლდათ. აი, შედეგები:

ძირითადი პრობლემები სკოლებში:

1940 წელს

1. მოსწავლეები ღამაარაკიბენ გაკვეთილებზე
2. დეპრეზი კეხს
3. ხმაურობენ
4. დარბანი დღეფუნებში
5. არ იცავენ რიკს
6. წესისამტარ არ არიანი ჩაცმულები
7. ანავიანებენ საკლასო ოთახებს

1988 წელს

1. ნარკოტიკების ხმარება
2. ალკოჰოლის მიღება
3. ფეხმძიმობა
4. თვითმკვლელობები
5. გაუბატობები
6. მარცვა
7. ცემა

როგორც იტყვიან, კომპეტარი ზედმეტბა. მაგრამ არა! მოდიო, კარგად დაუფრთხლო იმბზე, თუ რა მოხდა აშშ-ში ამ 48 წლის განმავლობაში, რამაც ასე შეცვალა სკოლის სახე. არანახული წინსვლა ქვეყნისა, რომელსაც დღეს მოსოფლის უდიდესი ნაწილი შენატრის და რომლის უკანი იბლბება მატერიალიზმისა და სეკულარიზმის (ეკლესიური მსოფლმხედველობისაგან ადამიანთა მოღვაწეობის ყველა სფეროს, და თავად ადამიანთა შეგნების „გაითავისუფლებბა“) ისეთი გაძლიერება, რომ ამანი შედეგად ზემოთხეივანილი უსამბლბი მებტობრობიბი მოვცა.

დახსოვნი, როცა ყოველ ფეხის ნაბიჯზე ჩაგწინიბინდენ: „ჩასვლით ამერიკის სულს“, „იცივებოთ გემოებში“, „დაეპირიწილოთ წყურვილის გრძობას“, „გაფრინდი და იმხიბარე...“ (ახლა უფრო „ახხეწილო-ეროტეკული“ რეკლამები მოვიკრძალებბა. „მას ეს მოუწონებბა“ და მისი), ჩვენ უნდა დაიფრთხილო და გაეანალიზობოთ ის, თუ რა მისცა თვითი ამ ლიბრუების ავტორების სამშობლის, ქვეყნისა, საზოგადოების ამგვარი ცხოვრების წესის (თქვედ ერთხელ იბილა ზემოთ ჩამოთვლილი სასკოლო პრობლემები) და რა უნდა მოვქცეს ჩვენ?

პასუხი უთვლია და უნუცუბო: სულიერად და ხორციელად დაავადება გარყნა, დილეგბა... თუ რა გაევირთები ღმერთის ძახილს: „შე ვარ ეტბ, თქვენ კი არ მომეკებით“;

თუ რა დაავადებები ღეთისიწი საყალ ჭმას!

რამადავინის მიწასწორი:

ამ წრთილი ჩვენ მხოლოდ ვიწყებენ დისკუსიას იმ პრობლემების გარშემო, რომლებიც ჩვენი მომავალი თათობს აღზრდისაგან, ჩვენი ქვეყნის მომავლის განსაზღვრისათანა დაკავშირებული. მოგაწერბოთ, გამოგეგმბაურბოთ.

„ბედნიერად ჩავთვლი თავს, თუ ისეთი დედა ვიქნები, როგორც დედაჩემი იყო“

გამაფხულის მიწირულს ურნალისტი, გადაცემის „ამბობენ“ ავტორი და წამყვანი **მირა გვასალა** დედა გახდა. 21 მაისს – ელენობას, სამკურნალო-დაგნოსტიკურ კლინიკაში „ჯანმრთელობის სახლი“ (ხელმძღვანელი ამირან ქორიძე), თავის პირველი შვილი – ვიკო, ელენე ბეჯინიძე შეეძინა.

ახალგადა დედა თავს ბრწყინვალედ გრძნობს და პატარა ელენესთან ერთად ზაფხულის ცხელ დღეებს თბილისში ატარებს. იგი ისევე, როგორც ორსულობისას, თავის მრავალრიცხოვან მაყურებელს ახლაც უამრავ სურბარბიშს უშვადებს. ბოლო დროს მის ცხოვრებაში გარკვეული სასიამოვნო ძვრებია. სახანო ყველაფერი საბოლოოდ დალაგდება, იგი მილიანად ბავშვის აღზრდილობა დაკავებული და პარალელურად ახალ პროექტს ამზადებს.

ინტერვიუ მის სახლში შედგა, სადაც თვა ბოლო დროს მომხდარ მნიშვნელოვან მოვლენებზე მესაუბრა.

მ

– ნო, თვა, როგორ გრძნობთ თავს დღის როლში?

– მე მგონი ძალიან კარვად ვუძღვები ბავშვის აღზრდას. რაც შეეხება იმას, თუ როგორ ვგრძნობთ თავს დღის როლში, მართალი ვითხრათ, ასე მგონია, დიდი ხანია ამ საქმეს ვაკეთებ, ამიტომაც არ გაშვირვებია. აბსოლუტურად არ მქონია გაუცხოების მომენტი, რადგან დისშვილების – რატისა და დათას გაზრდაში მაქვს მონაწილეობა მიღებული.

– რას გრძნობთ, დედობამ ზომ არ შეცვალათ?

– არანაირად არ შეცვლილა. დედობა ჩემს თვისებებს არ შეხება. არც არაფერში შეუშლია ხელი. მოვეცხენებო, ქალს 40 დღე მელოვინე ჰქვია და მინ უნდა იყოს, სტუდენტიც ნაყლებად მიიღოს, მაგრამ ამ პროცესშიც ადვილად ჩაიარა. სამშობლოდან ერთ კვირამდე გამოიწერეს. მე-10 დღეს უკვე საჭესთან ვიჯექი. ივლისის თვეში სამსახურში ვაპირებ გასვლას.

– როდესაც გაიგეთ, რომ დედა უნდა გამზნდარიყავით, პირველი რეაქცია როგორი გქონდა?

– გასული წელი ჩემთვის ბედნიერიც იყო და ტრაგიკულიც. დედობის დიდი სიხარული მაშინ ვგრძნობდი, როცა დედა ახალი გარდაცვლილი მყავდა. პირველი, რაც იმ წუთში ვინატრე, ის იყო, რომ დედას რამდენიმე დღე მაინც ეცოცხლა და ჩემი მომავალი შვილის ამბავი გაეგო. როგორ ვაიხარებოდა!

დედაჩემი, ცნობილი ურნალისტი ნარეზა მეგლაძე, უნიკალური ადამიანი და ასეთივე დედა იყო, რომ არაფერი ვთქვა, როგორც ურნალისტზე. ერთი ნიუანსი, შტრახით, ან ეპიზოდით, ძალიან ძნელია დღეს მისი გასწენება. ვინაიდან მთელი ჩემი ცხოვრება ერთი ლამაზი, საინტერესო ისტორია იყო. ბედნიერად ჩავთვლი თავს, თუ ისეთი დედა ვიქნები, როგორც დედაჩემი იყო.

– თქვენ ბოლო დღემდე, მართლაც ოსტატურად დაბალთ ორსულობა ეკრანზეც და ცხოვრებაშიც. რატომ არ გინდოდათ, რომ ეს ამბავი ვინმეს გაეგო?

– საერთოდ ვთვლი, რომ ეთერში როცა ზისარ, არ არის საჭირო პირად ცხოვრებაზე და პრობლემებზე საუბარი. ეს ჩემი საქმეა და არა ხუთი მილიონი მაყურებლის. იმისათვის, რომ მუცელი არ დამტვრიოდა, სხვაანარ ტანსაცმელს ვიცვამდი და ვიჯექი, ორსულობის მე-4 თვიდან კი პატარა უმჯობესად მიემართეთ და თქმდე თუ მთელი ტანით ვწინა დედას ვეხმადე, შემდეგ უკვე ახლო კადრით ვიღებდით. სასწეს არ შეცვლილვარ, ეს მშვეულოდა და ვერაფერს მაშინვედნენ.

18 მაისს, ბოლო გადაცემაში კი ვუვარ დავმალე, რადგან ირად ზომ უნდა დავმშვიდობებოდი მაყურებელს და ვაუწყე, რომ ვწვევდი გადაცემას, თეთრში თვენახევარში დავბრუნდებოდი, რადგან დემოგრაფიული პრობლემების მოსაგვარებლად მიწევდა წახლება.

– ორსულობისას რაიმე უცნაურობები ზომ არ განახსოვებოდათ?

– ისეთი ორსულობა მქონდა, რომ ხანდახან მაეწვენებოდა კიდევ, არც ტოქსიოზი მქონია, არც რაღაც განსაკუთრებული სურვილები. ბოლო დღემდე საჭესთან ვიჯექი, ბოლომდე ვწერდი გადაცემებს.

– პროგნოზი რა იყო, ბიჭს ელოდით თუ გოგოს?

– როგორც კი ორსულად დავჩინე, ვული მეგრძნობდა, რომ გოგო იქნებოდა. შესაძლებელი რომ გახდა სქესის დადგენა, მი-

ველი სამკურნალო-დიაგნოსტიკურ კლინიკაში „ჯანმრთელობის სახლი“ ექსპლუატაციაზე ბ-ნ არჩილ ამბეცელთან და გოლოვი, რომ მითხრა, არც გაგვიკრებია.

- ახლა ცოტა რამ ბავშვის დაბადების შესახებ; სად იმშობიარებ?

- თავიდანვე ფსიქოლოგიურად ვიყავი განწყობილი და თავში მქონდა ჩადებული ის აზრი, რომ ბ-ნ ამირან ქორიძეს უნდა გაეკეთებინა საკეისრო კვეთა. (ჩემი და - ნაიაც ორივე შვილზე მან ამბობია). სიძის - მუხამედიკოლის, პროფესორ ბესო ტყეშელაშვილის და სხვათა გამოცემით ვიცოდი, რომ ბ-ნი ამირანი ერთ-ერთი სასუკეთისა მუანობა-გინეკოლოგიის დარგში. იგი მართლაც შესანიშნავი პირიყვნა და თავისი საქმის უბედლო სპეციალისტია.

საკურნალოდ, ბავშვი 26-დან 29 მისამდე უნდა დაბადებულყო, მაგრამ როდესაც ბ-ნმა ამირანმა გამსინჯა, თქვა, რომ ეს ბავშვი 29-მდე არ დაიდის და დავევებით ოპერაციათ. ჩახედა კოლენდრას და მეუბნება: „აჩო“ გაცნობს? (კახიბოში ბანქოს თამაშის დროს „აჩო“ ზომ 21 ქულაა). - იყოს „აჩო“, უუთხარი.

21 მისი მივიღე კლინიკაში. შუადღეზე, საღაღ 2 საათი ხდებოდა, რომ მომამხაღეს. ნარკოზი რომ გამეკეთეს, რა თქმა უნდა, არ მახსოვს არაფერი. ზუსტად 14 საათსა და 37 წუთზე ელენე ამიოცენეს მუცელთან.

რაც შეეხება საკეისრო კვეთის მეთოდს, ვიცოდი, რომ ძალიან კარგად და სწრაფად კეთდებოდა, მაჭარა ნაკერი, რომელიც დროთა განმავლობაში საერთოდ აღარ შემოძენევა. პოსტოპერაციული ვართულემა, ან რაიმე პრობლემა არ მქონია.

სამკურნალო-დიაგნოსტიკური კლინიკა „ჯანმრთელობის სახლი“ ფანტასტიკურია, ასევე მედიკოსონალიც. ჯერ ერთი, რამედნის ნუნაჰეს, რომ წევნარ და საავადმყოფოთა ფონდის განსწობა არ გაქვს, საავადმყოფოს სუნი არ იფრმობა. ნაკერს რომ არ შეეხსენებინა ოპერაცია, კარგ ევროპულ სასტუმროში მეგინებოდა თავი.

- ელენე როგორი დაბადა?

- ელენე ჯანმრთელი ბავშვი დაიბადა. წონით - 3 კილო და 21 ცენტამი, სიგრძით 50 სმ.

- ბავშვი ვის ჰგავს?

- არ ვიცი, ჯერ იგი ათასჯერ შევიკვლემა. უფრო ჩემს ქმარს ჰგავს, ვიდრე მე, მეზე კი ენახოთ.

- თვითონ როგორი ბავშვიც ელენე, ბევრს ტირის?

- თუ მომიხდებდა მხოლოდ მამის ტირის, სხვა მხრივ უპრობლემი ბავშვი.

- ძუძუთი კვებაზე?

- არა, ხელნაწერ კვებაზე მყავს. „პიპით“ კვებებო.

- ვინ გეხმარებოდა ბავშვის გაზრდაში?

- ბავშვს ძირითადად მე ვზრდი. დამხმარე ქალიც მყავს. კიდევ დედაცამოშვებით მაძიდა რჩება იმიტომ, რომ ზედითელ ძალიან თმელა და მისთივდა.

- როგორ გეგმავთ ბავშვის მომავალს?

- ბავშვის მომავალს არანაირად არ გეგმავს. მთავარია, იყოს ჯანმრთელი. მას ყოველგვარი პირობას შეუქმნი, მაქსიმალურ განათლებას მიეცემ, დანარჩენს თვითონ აირჩევს.

- რამდენი შვილის ყოვას ამბობთ?

- ორ შვილს აუცილებლად ვყოფილებო. მარტო ცილია ელენე.

- რაც ოჯახის ქალი გახდით, ყველაზე რთული რა არის თქვენთვის?

- საერთოდ, რაც უფრო მეტი საქმე მაქვს, სულ ერთია, სასმასურის იქნება, თუ სახლის. უფრო ვანაწილებ დროს და ყველაფერს კარგად ვასწრებ. მიჭირს მამის, როცა საქმე ცოტა მაქვს გასაკეთებელი და ეწეულავ დროს. ბავშვობიდან ასე ვიყავი.

- როგორ ახერხებთ ყოველთვის კარგ ფორმაში ყოფნას?

- ფორმაში ყოფნის არც საიდუმლო მაქვს და არც რეცეპტი. აქამდე დღეებაც არ დამიკავს, არც მიყარებოდა, არაფერს ვანსაკუთრებულს არ ვაკეთებ. ერთადერთი, რეგულარულად დადიეარ საღონში - „ლხიზი“ ჩემს პარემასხორთან. ძალიან ჯიუტი იმა მაქვს და თუ სპეციალისტები არ დამეარცნა, ცუდად დავს. მა-

კაქვს მარტო ჩაწერის წინ ვეკეთებ, ძალიან კარგი ვიზუალისტია. გვაკვს - ვერვინ ბედვლადე და ის მაძამაშებს.

- საჭესთან როგორ გრძნობთ თავს?

- საჭესთან ყველაზე კომფორტულად ვარ, ფეხმძიმობისას განსაკუთრებულად კარგად ვგრძნობდი თავს. ჩემთვის მანქანა, ოსტატ ბენდერის თქმის არ იყოს, გადაადგელობის საშუალება უფროა, ვიდრე ფეფუნება, ვინაიდან იმდენი საქმე მაქვს და იმდენ დროს მიზნოვავს, რომ სხვანიარად წარმოუდგენელია ჩემი ყოფა.

- გადაცემა წლების განმავლობაში მიგევათ, საკუთარ თავში რა შეცვალეთ?

- ჩემს პირველ ჩანაწერებს რომ ვუყურებ, მეცინება, სულ სხვანიარ ვიყავი. ძალიან ბევრი რამ შეეცვალა. განსაკუთრებით ვიზუალურად, თუნდაც ვარცხნილობა, იმის ფერი, მაყვია.

ყოველ წელს იცვლებოდა სტუდია და გადაცემის მიმართულებაც. მაგალითად, შარშან სტუდიაში მყავდა, წელს უკვე აღარ მყავს. ასე რომ, ყოველ წელს გადაცემაში რაღაც ნიუანსები იცვლება. სტუდია „მაესტრო“ თავისი შემადგელობით პირველ სტუდიურზე გადავიდა, მხოლოდ მე დარჩი პირველ არხზე, მაგრამ ჩვენს შორის ისევე გრძელდება მეგობრობა, კოლეგეალობა, თანამშრომლობა. მასალუმს, როცა გეჭირებოდა, ისინი მაშუღიან, როცა მათ ჭირებოდა, ჩემს გადაღებულს ვაწედი.

- ფურნალისტობის გარდა კიდევ რითი ხართ დაკავებული?

- პროფესიით ესპანური ენის სპეციალისტი ვარ, ესპანეთშიც ვსწავლობდი. ძირითადად ვთარგმნი. ესპანურად ნათარგმნი მაქვს, მარგესის 15 რომანი, გარსა ლორკას ერთი პიესა და კიდევ სხვა ავტორების ნაწარმოებები.

გასული წლის სექტემბერში სოფიო ჭიაურელმა ერთი მსახიობის თეატრში პირველად თამაშა თომურ ჩხეიძის მიერ დადგმულ საექტაქლში. მარგესის ეს პიესა მე ვთარგმნი. მას „დამგდარი კაცის წინაღმდეგ მიმართული სიყვარულის დიატრია“ ჰქვია, რომელსაც სასცენო სათარგმ. „სიყვარულის სულთანა“ შეერჩევა. ამ საექტაქლმა რუსეთში თეატრალური ფესტივალუმზე გაიმარჯვა და თეატრი ხელმოიერდ მიიწიეის საგასტროლოდ.

- ჭორები თუ გადიზანებთ?

- ჭორების მეტი რა გამიგია ჩემზე. საერთოდ, თუ პოპულარული ხარ და საზოგადოების ყურადღების ცენტრში იმყოფები, ჭორები არ აცდებო. ჭორებს სტრობილიც არ აღვივებ. უბრალოდ, მაღიზიანებს, რომ პირად ცხოვრებზე ვიგონებენ რაღაც სისუღელებს, რაც არ შეეფერება სინამდვილეს. ზოგ ჭორზე მედიტებ.

- რა არის თქვენი საწუკარო ტენება?

- ვიცნობობი, როცა ვიყავი 16 წლის. ახლა მაქვს ბევრი გეგმა, ამომეცლ უნდა განვახორციელო.

- როგორია თქვენი შემოქმედებითი სამომავლო გეგმები?

- გადაცემა ჩვეულებრივად ვაგრძელებმა. ალბათ, რაღაც დეტალებს შევიკვლემა და ცოტა ვანახლებული ვიქნა, ოღონდ სექტემბრიდან. ცხადია, თარგმნას ვაგერძელებ. აჰჰჰჰჰჰ ვთარგმნი მარგესის რომანს „ერთი ტყვეობის ამბავი“, რომლის ძირითადი თემატა კოლმეხობა მეტატინებელი ნარკომატია. სხვა ბევრი საქმეც დამემატა, ენახოთ, როდის დავასრულებ თარგმნას.

- ქალბატონო თეა, თქვენზე ამბობენ...

- ბევრ რამეს... აქედან ზოგი მართალია, ზოგი - ტყუილი. ვინც მიცნობს, ამბობს, იმას, რაც ვარ, ვინც არ მიცნობს, ათას რამეს მიფერებს.

ესაუბრა 6067 ღიზრამი

P.S. თუა ვეგასალიანთ შეხვედრის შემდეგ დაავნტრეუხდი და სამკურნალო-დიაგნოსტიკურ კლინიკა „ჯანმრთელობის სახლი“ ვეწევე. წერილობ კლინიკის შესახებ შემდეგ ნომერში წამოვთავაზებო.

სულის გადარჩენა სიევარულს შეუძლია

ასე ფიქრობს ფსიქოლოგი ნანა ჩანაძე, ჭეშმარიტად ღირსეული ქალბატონი, სასწრაფო მოსაზრებებით, ახალგაზრდობისთვის განსაკუთრებული საყვარელი, უმჯობესი და მარადილობითი, თუქცა, ცხოვრების სიძვერე მასაც ისე შეუძლია, როგორც ყველა ჩვენსაგანს. უფროსი, როგორც „შედაცლინი“ და დაეთანხმები, ეს მისი პირველი ინტერვიუა, თუქცა, შემთავაზება ბევრჯერ ჰქონია.

– ქალბატონო ნანა, ერთ მშვენიერ დღეს ქართველმა მაყურებელმა აღმოჩენა გააკეთა, გადაცემა „ფსიქოში“ იხილა ფსიქოლოგი ნანა ჩანაძე. სად მოღვაწეობდით მანამდე, რატომ იყავით ჩრდილში?

– ჩემთვისაც აღმოჩენა და მთელი სამიოცნება იყო ამ გადაცემის ავტორთან გვიან გვარისათვის შეხვედრა, რომელიც ყოველთვის მომიწონდა და მიყვარდა. შეიძლება ადამიანი გვიყვარდეს, მაგრამ არ მოეწონდეს ან პირიქით (მაგალითად, შვილი გვიყვარს, მაგრამ შეიძლება არ მოეწონოს, სახელმწიფო მოღვაწე მოეწონოს, მაგრამ არ გვიყვარს). თუ ადამიანი გვიყვარს და მოეწონოს, ეს მთელი ბედნიერებაა. მანამდე იყო სასწრაფო, ანუ როგორც თქვენ უწოდებთ „ჩრდილში ყოფნა“. სიძარბო რომ გიხიბავს, მხოლოდ და მხოლოდ ჩემი სასწრაფო იყო ჩემი სახლი იყო, მაშინ „მინ“ ვიყავი. თუ რამე შენატრება, სწორედ ეს შენატრება. ჩემთვის მთელი აღმოჩენა „ციცნაში“ ყოფნა. არ ვიცი ამ როლის შესახებ, ამიტომაც არა მაქვს განხილვის მანერა. უხერხულობას ვგრძობ. ბევრ შეცდომას ვუშვებ. გმირს ვუწოდებ ვეულის, ვისაც შეუძლია იყოს „გაბრუნ“ მოღვაწე. ერთი ჩხურების დინამიკაც საუკუნედად ენისიზირად უღებს როგორც ჰეგელის, ასევე მოქმედების მუხრია, ასეთი ადამიანები გაბედულნი და უფრო რაციონალურნი არიან.

სხვადასხვა დროს სხვადასხვა ადგილზე მომხილა მუშაობა: ჯანდაცვის ნაციონალურ ცენტრში, ერთსაივის სახელობის ექსპერიმენტალური და კლინიკური ქირურგიის ინსტიტუტში, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტში, სკოლაში, მოსწავლეებთან, სტუდენტებთან, ასპირანტებთან, პრობლემატიკის ამბიციონანაც. ყველაზე თბილი და საყვარელი ჩემთვის „ფსიქოში“ სტუდენტთან, ასევე მესათულება და ვესხიკურების რადიოგადაცემებს „ფსიქო პოლის“ და მის ავტორს ლილი შინაძეს, „დილის გაზივიტი“ ჩემი პატარა საყვანა.

– თქვენ მონაწილეობით ტელეგადაცემებში, დისკუსიებში, ტელედებატებში, ვისმენენ, გველოვებიან, გვათ თქვენი მსმენელი, ეს თქვენივეს იძულებითი საშუალება თუ სიამოვნება. აღბათ გირეკავენ, რჩევასაც გეპითვებიან?

– აღბ, ფსიქოლოგებს ურეკავთ, ეკითხებიან, თხოვენ. ზოგჯერ მათთან მიიხიბებიან კიდევ ეს ჩვენნი პროფესიაა. არის იძულებითი მომხრეობაც, სასამართლო, დაბეზულიც, წარუმატებლობაც, წარმატებაც. ზოგჯერ ფსიქოლოგაც სწორედამ ფსიქოლოგი. ფსიქოთერაპევტი. ჩემი არასტრუქტურული მეგობრებიც შესანიშნავი „არაფსიქოლოგები“ არიან. ჩემს ფიფილ სტუდენტს თამუნა შენგელას, როგორც ფსი-

ქოლოგს, არც თუ ისე იშვიათად მიემართავ, რომლისგანაც ბევრს ვსწავლობ. ფსიქოლოგია ასფურცელსაივით იზრდება, ახალ-ახალი ემბრება. მეუღლეობის მიუხედავად, მიჭირს დანერგვა, ახალგაზრდები შეხმობებთან. ტელევიზია – არ მიხიბავს, არც როგორც რესპონდენტს და არც როგორც მაყურებელს. რადიო მჭირს სასიამოვნოა. ერთხელ ახალგაზრდებმა დამეწიეს ლამის რადიოგადაცემაში. ეს იყო ერთი ულამაზესი გადაცემა. მთელი დამე ისე საინტერესოდ გავლიე, დროის შეგრძნება დავკარგე.

– თქვენსტებს ბევრი საინტერესო, საჭირო, გასათვლილსინებელი რამ ჰქონდათ, თუნდაც ის, რომ დიდ საწარმოებში, სასწრაფო დაწესებულებებში უნდა ვიყოფიყო ფსიქოლოგი, თქვენიც ასე ფიქრობთ?

– ახლა უკვეა სასწრაფო დრო ფორმალურად იყვნენ ფსიქოლოგები წარმოება-დაწესებულებებში. მაშინ ანაზღაურება იყო მაღალი, ახლა მინიმალურად არაა. ფსიქოლოგებს უფრო მუშაობა. მათი ადრენალინი წიფი არ ჰკავს ერთმანეთს. ბუქვის ხილზე დღეებარ, მობრძენა მისი მღიერი რვევა, ჩამტეხა კიდევ. ასეთ დროს გამოცდილებას უღებულობ, პროფესიონალურად იმზრები, თუქცა, მწკარა ასეთი გამოცდილება.

– რა მიგვიტანა და რა დავაკავებთან დღევანდელმა ფოფამ ექვ. დემოკრატიაში, რომლის სივრცე გარ-ჯგერბის ვერ შეივრბნი ჩვენმა კითხვა, თუ არაფერს ვერ შეიპოვებებებებებებ?

– დავკარგე ურთიერთობა და გამოსარჩელების უნარი. მთავარბოზით ვწინით და მთავარბოზით ვწინით ერთმანეთს, სისხტესი რადიკალიზმის ემპირიკული სივრცეებით მისაგნებ შეუძლებ. ადარ არსებობს ჩვენივეს შეცდომა, ყველაფერი დანაშაულის კატეგორიაში თავსდება. ადარ იმისს – „ამხილუ, შპრინხუნ და ნუგეშისი-ექ“. ჩქარ-ჩქარა ვიწროთ პირჯვარს. იმბავ მიუკვლავს, ლოცვამ იფლი. გავიწროულად დემოკრატია. ამ შეცდომას შეგვედრებ შენ, შვილი, ტაბოეთ, ამ წინასწარმეტრველებათა თანახმად, რომელიც შერთვის იღებენ დასაბამს, რათა ითბი კეთილი იმით“. არ ვიცი, ვაველი მოქმედებს ამ სიტყვებს ენის როგორ მიიღებს, მაგრამ თავად მალანა მინდა ჩემს ქვეყანაში იფის კეთილი იმით, რითაც შეიძლება აღსდგეს ექვ. პრიველეგირებულთა მებრ ხელყოფილი სამართლიანობა.

– თქვენ ვაველი უფლება თქმის და ხართ ავტორიტეტები, რა უნდა ქნას საჯალალო მდგომარეობაში ჩავარდნილმა ხალხმა, რათა რომ გადარჩინოს?

– უსამართლობის წინააღმდეგ ზოგადად ვი-

ბრძობი. კანონი და კანონმორჩილება უსერიოზულესი პრობლემა დღევანდელ საქართველოში. მიტრეველები გვეყვან ერთმანეთს. ურთიერთანაგრძნობისა და მზარდაჭერის გარეშე, როგორც ინდივიდუალურ, ასევე საზოგადოებრივ დონეზეც კი ძნელია კორუფციის შესუსტება. როცა უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლაში ქანცდარწვეულებს სცივლი და ტერორიც, კანონიც და უკანონობაც ერთ განხიშობლებში მოუკვეცვა, ცხადია, ქვეყნის დამცვეის ნატურაც არ გავიზრდება, მაგრამ ფაქტობრივადაც არ დამცველი იქნება შერთვის. ვიდრე გერე-ჯგერბით მხოლოდ ჩემივეს და შენისთვისა დაცვეული ეს ქვეყანა და საყოველთაო დამცველად არ მიშულა სასწრაფო, უნდა აღსდგეს კანონი. სასამართლო ხელისუფლების მასუხისმგებლობას ელვლებს სრულიად საქართველო. ცივილურ საზოგადოება ხსნა მხოლოდ კანონი, ცხადია, სამართლიანობა.

– ჩვენს მეთივეებს, მხმენებს, ვფიქრობ აკლბათ ფსიქოთერაპიული რჩევები, რომ შეიძლება არსაკლებ მარტებელია.

– ქართული ფსიქოლოგიური სკოლა საკმაოდ მაღალი დონისაა. დ უნდა მისი სახელობის ფსიქოლოგის ინსტიტუტი ხშირად აგებოდეს ფსიქოთერაპიულ ტრენინგებს ფსიქოთერაპიის თანამდრეულ მეთოდებით დანტრეფებულ პირთათვის. მუშაობის ახალგაზრდა ფსიქოთერაპევტთა ასოციაციაც. არა მგონია საქართველო ამ დარგის სპეციალისტთა დეფიციტს განიცდიდეს. იმ სოციალური, პოლიტიკური თუ ეკონომიკური პრობლემების ფონზე, რომელშიც იმყოფება ქვეყანა, ადამიანები მაინც აქტიურად აღჩვენებიან, რაც ყველაზე მეტ პატერნისკვება იმსახურებს, ეს შემოქმედების უნარია, როგორც თვითგადარჩენისა და თვითზრდის უწყობი პირია.

– ვგვლას ზომ არა აქვს თვითგადარჩენის უნარი, მითუმეტეს, როცა ასეთ ვაჯოჯოხეთურ ფოფანა ჩვენნი საშუალო და დაბალი ფენა?

– საუსხისმგებლობა ეკისრება ხელისუფლებას.

მას, ვისაც ხელთ უყვარა სახელმწიფოს მართვის სადავეები. განსაკუთრებით დიდია საკანონმდებლო ხელისუფლების როლი. კანონი უნდა კანონობას. ამბობენ – დღეს განხორციელებული უკანონობა ზგავ კანონი ხდება ასე კანონდება უსაბრალოთა.

– შეიმჩნევა ნეკროზების მომრავლება?
– საქმიან. მპარტიოცრებელმა ყოფილი მომჩენები, განსაკუთრებით მამინ, როცა იგი ასე გლობალურია. ადამიანი უნდად მინაგანი შფოთია, და სივრცის შიში, უჭირთ ქაჩაში გასვლა, ხალხთან უთითრობა, მასსულად ვარჯიშდებულა ფიციები. ვარჯიშდებულა ღვინადა ქვეყლა ფსიქოლოგისა და ფსიქიატრის კონსულტაციონი. სამწუხაროდ, არის შემთხვევები, როცა ეკლესია, სასულიერო პირები უკმალოდენ მძევლს ფსიქოლოგიან ურთიერთობას, რაც მიუღებელია, როცა ადამიანს სპეციალისტის დახმარება ესაჭიროება.

– ვინ არის ნანა ჩაჩუა?
– ფსიქოლოგი. ორი ვაჟის დედა. მუშაობდა – რიონ ჯღარავა რვა წლის წინ გარდაიცვალა, ფილოსოფიის, მათემატიკური ლოგიკის სპეციალისტად იყო. უფროსი ვაჟი ლევანი ცალ-შეიღვინა, ოთხი შვილი ჰყავს. უჭირსი იღია უცხოელა, რიონის თანამედროვეობის შესაბამისი განათლება აქვთ. სპეციალიზმით ერთად იციან უცხო ენები, კომპიუტერი, სივარული და მეგობრობა შეუქვილია, დაცინების ატანა ვიცობას, რაც სამწუხაროდ ხანდახან გვიწევს. პიროვნებისაგან ნაკლებად, უფრო ხელისუფლებისა და პოლიტიკისთვის მხრიდან შეგვეხვედრია უსამართლებები.

– კეთილი შერთი შურის იმ ახალგაზრდების, იმ აუდიტორიის, სადაც თქვენ მიღვარწითია. რა აზრის ხართ დღევანდელ ახალგაზრდებზე?

– მათ უკეთ იბრანეს ვაჭობს რიტმი. სამიქლავი იღწმურების გამოხატულება სტუდენტო-ახალგაზრდების მიერ საკუთარი პოზიციის დაფიქსირება ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესების მიმართ. ქვეყნის კულტურული ცხოვრების სახესაც ისინი ჰქვინიან. საკმაოდ საინტერესოდ და ნიჭიერად იქნენ ამიტომაც ხალხებად იგრანობა ტრადიციული დარბისპირები თაობათა შორის. მათ მამების შედაგრებით საქმიან ადრე ურთიწული დღრუების სიხალღიდან გაითავისეს მსოფლიო. ეს ის

თაობაა, რომლისთვისაც სამშობლო არა მხოლოდ გრანობის, არამედ ცხოვრების დონეზეა, ასეთ შემთხვევაში მნიშვნელოვან როლს უჭირავს ტრადიციებზე გადამწევილი პასუხისმგებლობა მუშაობის და ამიტომაც იგი ყოფიონზე მაღლა მდობი ადმინრდება, შემოქმედების ისინი, ვფიქრობ მათი ცხოვრების წესისათვის უმეტესად იქნება კორუფცია, მაგრე ჩვეულებრივად, უკიდინარბობით თავმოწონება, კარიერაში, ფარისევლობა... ახალგაზრდები მშობლების უმეტესობად არ პატივობენ კორუმპირებულობას, მიუხედავად იმისა, რომ მათი პირადი კეთილდღეობა კორუფციითაა ურთიწულიყოფილი. ანეგლებით, გამოთქმებით დასციინების მამათა მოქმედებას, ემიგრანტის მათ მიუხედავად თვისებებს. თანამედროვეობა შეაღწევა მათშიც, ქვეყნის კულტურაში, არიან იქივის რიტმში ჩართულნი, თამაში, მოწონილი, სხვად მაზარბრენნი, ამაში ჩვენი ერთი-ფსიქიატრი უწყობით ხელს.

– როგორია დღეა-ფსიქოლოგი?
– როგორიცაა ყველა დედა. თუქვია, დღღობრივი ინსტიტუტი გამაფრებული ნამდვილად მაქვს. არაფრის ისე არ მემშინა, როგორც სიყვარულის, არაფრის ისე არ ვარჯიშდებიარე, როგორც სიყვარული. შვილებს საკმაოდ დამოუკიდებლობა იციენ. სამწუხაროდ, ბოლდ პერიოდში მთლილი ორთხი საციობები პროლეტური აღმწინდა მათთვის. უჭირთ მოვარება. თინეიჯერები არ არიან, მსუბუქედ რომ შეზღდონ მიუღწეუბები. უსამართლობის ძალიანია ქვემყოფით ყველაფერ ესაჭიროები ურთიწონდასხმეუბებს, თუნდაც სიტყვიერ თინეიწონდას, რომელიც მატერიალურზე არანაკლებია. მშვიდი ოჯახი გექვინია, სტუმარიმოდეყარე, ახლაც ასეა, მიუხედავად მრავალი ყოფილი პრობლემისა. მე და ჩემს მუშაულეს ფილოსოსოფიული ურთიწობათა გვექვინია. იმდენად შეამწარებულე იყო, ერთხელ მის დეუკითხავად მივიცხევი თანამშრომელი ოჯახში საცხოვრებლად. მაშინ ვერ გრანობდი, მეორა ახ უნდა ყოფიფიყოფ. ახლა ვხვდები, რა ფუფუნება იყო ასეთი მიხვან მიმდინარე, თანაც ასეთი დღრის უბრალოება. ბერის კითხულობდა, ბერი იცოდა, მაგრე არ იცოდა, რომ იცოდა, მიხვან ბერი რამ „გადადგინე“, ეს თვისებაც. მერე ამ თვისებამ უკნო გარემოში ბერეკურ უხერხულ მედინარეობაში მანაყენა, თითქმის თავს ვიწონეხი ცილითი. დღხანს ვერ მივხედი, როცა მიხვდი გვიანი იყო, ერთმანეთის გვეყვარდა, ისე ეწინააღობით ერთმანეთის, რომ ვერც ამას გრანობდი, მისი გარდაცვალებების შემდეგ ამ თვისებით გავდი საზოგადოებაში და... ესეც პრობლემად მქექვა. დღხანს იავადყოფია, თითქმის თურმარე წელი. ფილტვრების უკმარისობით გარდაიცვალა. ზამთრისად საკავამყოფოებში ვყოფათ, მაშეუბით იქედან დადიდონენ სკოლაში. სასაჯლაზე სიარული არ მიყვარს. ხანდღის ამთვისა ვამოწონებ. არ მინდა მიმწაბრბოს. სამაკალით იყო ყველაფერში, როცა ცუდად იყო, მის ლექსებსაც ვკითხობდი, მიხვან შევისწავლა მათემატიკური ლოგოცა, ფილოსოფია, ტოლერანტული ხასიათი ჰქონდა, გაბრანტული მინახავს, გრანისხეულები – არასდღეს.

– ბედნიერ ქალად თვლით თავს? რაში უნდა ხედავდეს ადამიანი ჭეშმარიტ ბედნიერებას?
– სიყვარულში. ჩემი მეგობრები სხვა-

დასხვა ასაკისანი, რწმენისა და შეხედობისანი არიან. ოჯახის წევრებსაც ურთიწობენ. სხვაგვარული პირადული საშკარო გავაჩინია. ბედნიერი ადამიანად იმიტომ ვი არ თვლი, რომ უბედურება არ დამტყდომია თავს, რადფინეც ვაწეწობი. მაგრე არ არსებობს უბედურების ბედნიერებაც. სწორედ ასეთ ბედნიერებას ახ უბედურების ბედნიერებას ბერეკურ შეხვედრებოდა. ერთხელ ქეში ღალი ბამბეღაძე ისეთ დღრის, ისეთ ადგილას, ისეთი სიბოთითი და დიდიხით გამომტყვანდა, უკნობიარ, ახლა შენ ჩემი უბედურების ბედნიერება ხარ მითქვა! როცა ვაჭობს და მამინ გრანობ საგარეულს, ესაა დღრითის პირდაპირი, უშუალო შეგრანება, უფლის ხილვა, რა თქმა უნდა, ჭეშმარიტ ბედნიერებას, ახე როცა დღრითის ადამიანში დინახავ.

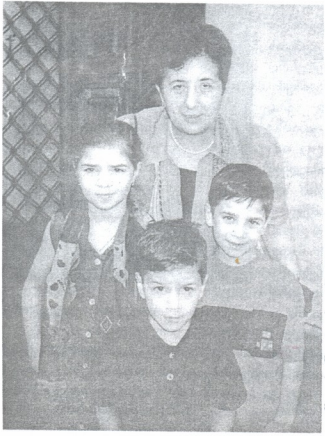
– ბერი რამ მანტრებებს, თქმებს გვერდს ვეკვლი. მინდა ვკითხო, თუნდაც მის დამოკიდებულებაზე რელიგიასთან, ვიცოც, მინასტრული ცხოვრებით უცხოებია, თანამედროვეობისაც გარეად უხმის. ამ ციქვია ურწანაში წერლის მიცოლიანაზეც ვფიქრობ. მასთან საუბარო საინტერესოა. თქმები ამოწურავთ, მის დღღმდებელად ხახეს, თუქვია, სვედინარეებს, თვადენ ვერ ვაბრძობ. ასაკი სხვაც არ გეტყობა. ტელევიზორის ეკრანს ხანს მატყვას, რა ღამაზე ვიფილია, მისი მშვენიერი შორამიან გარეგნობა გრწმენს მის ნატფო სულს. თქმიდან ვეხვევ და ვკითხობ:

– ქალბატონ ნანა, რა აზრის ბრანდეებით, მოზარდს უნდა ჰქონდეს ფული თუ არა?

– რა თქმა უნდა. ექვდან იწყება ნიღბა.
– ფსიქოლოგის თვლით დანახვით და შეფასებულ დღევანდელობას, მიმრავლებული მუღლი, ბოზადა, გაუჭარბოდა?..
– მეტისმეტად დავვიკოვრდა აგრესიის მუხტის. საბოთიოდ ვემსახვობით იმ ეკვაპიტელ მწიხანებს, რომელთაც ფარანისი მონღღობები ორწალიანობისათვის ეკვაპიტდენ გამოსვლის ისწავლა რომ უნდა შერეყოფათ. აი, რას ამბობს ბიბლია მათ შესახებ – „კითარეა-იგი იანე და იამბრე უხეღვლიდ მოსეს, გრეცავა ესეთი უხეღვლიანა ჭეშმარიტებას“.. ის, რაც დღეს საქართველოში ხდება, კანონზომიერი პრეცედია. ქვეყანა გადააბრბის ამას, მითოქვინება ახალგაზრდები, რომლებიც სწანან პოლიტიკაში, ზგავლაც გამოჩნდებიან, განსწავლული და ვულგოცემულიან.

– მოგვიჩვენებდა დენერეული ოჯახები, იმტაც განქორწინებაში, ივლი დემოკრაფიაში. ჩვენითვის მიუღებელი იყო განათხოვარი, შეიღიანა დღვიცობი. ნუთუ გადამწმდებე ჩვენი მორალი, ადამიანობა?

– როცა მორალი ყოფილია, თავად მორალი გადააქმნებს ქვეყანას და მის ადამიანებსაც. ადრეულ პერიოდში უროთიერადხელებუბა მორალით იყო განმტყველებული. სიყვარულის ნაკლებობის დღრის მორალი იწყებდა წინა პლანს, ეს ნამდვილი ტრავჯა და გოჯოხობილია. არასდღეს არ არის გვიანი, როცა სიყვარული არ არსებობს. შეიღიანა განქორწინებით გამოასწორე. ასეთი შიშობლები ვერც გრანო შეიღლებს ადრინდან. შვილებს ამით არ თინეწენ, სიტყვის მასალად ამბობენ, ღორეც ასეთი უროთიერობა საღო-მამოხიზნია. ებრაელებს აქვთ კარგი წები. თვეობით ჰყავთ ოჯახში სასიძო. აჯორდებიან. ეჩვევიან ერთმანეთს, თუ მიოქონრებია, მერე ჭეშმინეწებიან. თუ ქორწინ-

● შვილიშვილებთან. (სწავლობა მამამ თქმებს იყო)

ფილიბთან

ნება არ შეეძა, ჯონ არცერთს არ ეძება. თანამედროვეობამ ჭონწინების წინამძღოლად...

საიდრე განძაღ ლტოლვა ფუფუნებითი ცხოვრებისაკენ, თითქოს ეს სიღარიბეში გაზრდილობისთვისაა უფრო დამაპასიანებელი...

მეტრიალური უსრუველყოფა დიხავე კარგა, მაგრამ როგორ, რა საშუალებებით? პასუხი...

როგორ აფასებთ წევნს ხეაღინდელი...

პროგრესულად, შეიძინევა ნარეომანისა და პროსტრუციის კლება, გამოიყვანა ცხერების ფასეულობა...

როგორი დედა ფავით - მკაცრი, რბილი თუ დამთბი?

ზემიწეწი თბილი, ბავშვის ფინიური დასესის სასტიკი წინააღმდეგე ვარ, გოთხისა და ჯეკ ლინდონის ბავშობა გამასხნდა...

ლმა გადაეფი ნაბიჯი, აუხსენი, ვუთხარე რომ სულაც არა ვარ გაბარებულის...

ტრადიციული კითხვა - რას ურჩევთ მითხველს, როგორ გაართვათ თავი ამ ქაოსსა და გაუგებრობას...

არსებობს აღმოსავლური შგერობა: დღერთო მომეცე ძალა, რათა შევეყო მბის, რისი შეველაც მე არ შემიძლია...

საბოლოო რჩევა...

სიყვარული გადაგვარჩენს!

ესაუბრა ნანული ბუპია

პროკლემა

როგორი პიბა გვიწდა ანუ ვის დაუბტოვოთ ბავშვი

ოჯახში ნანატრი შვილი წინდება. დედა სულ მასთანაა, დღისით თუ ღამით...

მდე თავისთან დაუტოვებიათ საცხოვრებლად, ისიც მომხდარა, რომ ძიძას ბავშვი დაუმახინჯებია...

რა ეწიათ? რა ვიღარიოთ? სად არის გამოსავალი?

სულ მალე საქართველოში განსწავლული ძიძები გვეყოლება. „ძიძა ოჯახში“ - ასე ეწოდება...

სტანდარტის სტრუქტურის შემუშავებისას გაითვალისწინეს ევროპის განათლების ფონდის მასალები.

უპირველსად ძიძა რამდენიმე მოთხოვნას უნდა აკმაყოფილებდეს:

ბღეს: არ უნდა ჰქონდეს ნერვულ-ფსიქიკური და ფიზიკური პრობლემები...

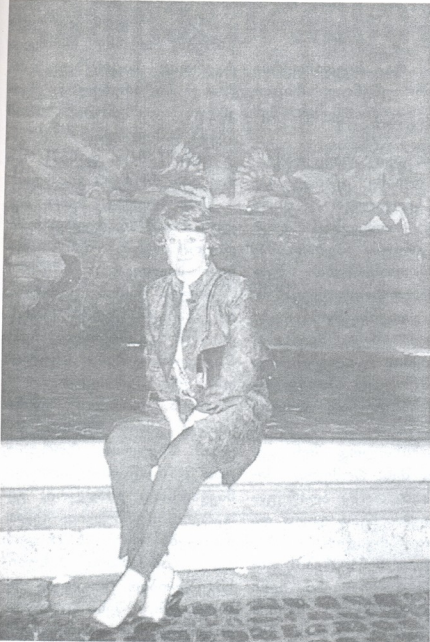

საამისოდ მალე ამუშავდება „ოჯახის ძიძის“ კურსები: სურვილის მიხედვით სამწლილი კურსებს გათავალს მე-9, მე-10 კლასელები...

საქართველოში გვევლინება, რასაც დღესდღეობით ვითავაზობენ. დაველოდოთ, ენახოს, რა იქნება ხვალ.

ლია პაპაბაძე

დიდი განძი

● თინათინ მარგალიტაძე — ლექსიკონის მთავარი რედაქტორი და გამომცემელი

საქართველოში გამოდის დიდი, 160000-სიტყვიანი „ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი“. ლექსიკონს გამოსცემს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინგლისური ფილოლოგიის კათედრასთან არსებული „ლექსიკოგრაფიული ცენტრი“.

„ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი“ გამოდის ნაკვეთებად, რეგულაციების სახით. ამის არაერთი პრეცედენტი არსებობს როგორც ქართულ, ისე მსოფლიო ლექსიკოგრაფიაში. უკვე გამოცემულია ლექსიკონის ათი ტომი, რომლებიც მოიცავენ ასოებს A-L. მეთერთმეტე ტომი — ასო M გამოვა მიმდინარე წლის სექტემბერში.

„ინგლისურ-ქართული ლექსიკონის“ სიტყვანი ძირითადად აღებულია ი. გალპერინის საერთო რედაქციით გამოცემული 150000-სიტყვიანი „დიდი ინგლისურ-რუსული ლექსიკონიდან“ და ამ ლექსიკონის 12000-სიტყვიანი დამატებიდან. სიტყვა-სიტყვების აგებულება მნიშვნელოვანწილად აღნიშნულ ლექსიკონს ეფერდება, მაგრამ გადამუშავებული და

შევსებულია ოქსფორდის, უებსტერის, ლნგემენის, კოზილდის და სხვა ლექსიკონებზე დაფერნობით.

ლექსიკონი, უპირველეს ყოვლისა, განკუთვნილია ინგლისური ენის სპეციალისტებისათვის — ჰედაგოგებისათვის, ენათმეცნიერებისათვის, ლიტერატორებისათვის, მთარგმნელებისათვის და ა.შ., რომლებიც ინგლისურ ენას იყენებენ ყოველდღიურ პრაქტიკულ თუ სამეცნიერო მუშაობაში და რომლებიც ინგლისურენოვან ლიტერატურას კითხულობენ დედანში. ლექსიკონი ასევე განკუთვნილია სხვადასხვა დარგის სპეციალისტებისათვის, რამდენადაც მასში დიდი რაოდენობითაა შეტანილი სხვადასხვა დარგის — ძირითადად, სამეცნიერო-ტექნიკური ტერმინოლოგია, აგრეთვე ბიზნესის, ხელოვნების და სხვა სფეროებთან დაკავშირებული ტერმინოლოგიური მასალაც. ლექსიკონზე ხელმოწერა შეიძლება „ლექსიკოგრაფიული ცენტრში“, ჭავჭავაძის გამზ. 36. უნივერსიტეტის V კორპუსი, ოთახი №80.

პიკარად არონსონი

პროფესორი (ჩიკაგოს უნივერსიტეტი)

ვივიან ლო

დოქტორი (კემბრიჯის უნივერსიტეტი)

ვილოცავთ თქვენ და მთელს სარედაქციო კოლეგებს ამ უმნიშვნელოვანეს გამარჯვებას! უდავოდ ეს იქნება სრული ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი, რომელიც მნიშვნელოვნად დაწინაურებს მსგავსი ლექსიკონის შექმნის ყველა ადრეულ მცდელობას. ჩემთვის განსაკუთრებით სასიამოვნოა ის, რომ ინგლისურ ზმნებს ქართულ საწვის ფორმასთან ერთად მითითებული აქვს მესამე პირის აწმყო დროის მხოლოდობით რიცხვის ფორმა; რაც თქვენს ლექსიკონს ისევე ფასეულს ხდის ინგლისურენოვანი ქართული ენის სპეციალისტებისა და შემსწავლელთათვის, როგორც ინგლისური ენის შემსწავლელი ქართველებისათვის.

თქვენი ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი უადრესად მნიშვნელოვანია როგორც ქართველებისათვის, ასევე ინგლისურენოვანი ქართული ენის სპეციალისტებისა და შემსწავლელთათვის და მანაც ამ უკანასკნელთათვის აღნიშნული ლექსიკონი იქნება დიდი ფუფუნება.

ნიკო ყიასაშვილი

(პროფესორი)

როგორც იქნა, ჩვენ უკვე გვაქვს იმის გარანტია, რომ ახალი ინგლისურ-ქართული ლექსიკონი სამაგიდო წიგნი გახდება (ამ სიტყვის ჭეშმარიტი მნიშვნელობით) არა მარტო ინგლისური ენის შემსწავლელთათვის (რაც, რა თქმა უნდა, თავისთავად დიდმნიშვნელოვანი ფაქტორია), არამედ თვით მხატვრული ლიტერატურის მთარგმნელთათვისაც, რომელთაც ადარ დასჭირდებათ (როგორც ეს ხშირად ხდება) ქართული ენისათვის მიუღებელი ფორმების ძიება სხვა (არაქართულ) თარგმანთან შეპირისპირების გზით. ეს ახალი ლექსიკონი ამომწურავ ინფორმაციას შეიცავს ინგლისური ბუნებრივი სტილური ფორმისათვის ასევე ბუნებრივი ქართული შესატყვისების მოსაძიებლად, მესამე ენის კალკირების გარეშე.

ზნანოვთ, რომ არ გაბოინებოკრებოი

ღელა და მეგობარი ვე-
ლასი, ვინც ამ მიწაზე და-
ბივებდა.

... და ერთ საზარელ
ღელს ყველა დაობდა, ვი-
სზეც უზრუნეა და ზრუნე-
ვას აპირებდა. დაუფხარი
მისი მშვენიერა, მდიდრული
ბუნება მოგონებად იქცა.
დაუფხარი იქნება საქა-
რთიველს ყველა კუთხესა
თუ სივლეში.

დაუფხარი იქნება ჩე-
ნთვისაც. „საქართველოს
ქალის“ ჟურნალისტების-
ვის.

ენახობი, რომ არ გაკვი-
რებოკრებოი, მოხელერლიყო
ჟურნალის ფურცლებზე, მა-
გრამ თვად ბრახნებოდა
მირიდებოდა, არ უყვარდა თა-
მისონებოდა და წინ ღდობა.

ჩემს ჟურნალს ქალბატონი
მაგული სამიოვნებით კითხულო-
ბდა, ზოგი რამ მოსწონდა, ზო-
გიც - ნაკლებად, მაგრამ არას-
დროს კანდიდებოდა გამო-
თქვა სურვილი - აღმეწერა
მისი ამქვეყნიური დაწავლა.

...ვაპირებთ ახლა მაინც გა-
ვევით მის ნაკვალევს, და რაც
დაჰქათებოდა, მოუთხრობთ სრუ-
ლად საქართველოს.

**ჟურნალ „საქართველოს
ქალის“ ჟურნალისტები**

მწელია ამ ქვეყანა ისე იცხო-
ვრო, ერთი მომღურავეც არ გვა-
ვდეს. ასე იცხოვრა დღემდე ქა-
ლბატონმა მაგული გოგიტბიე-
აბაშიძისამ, ამიტომაც იყო დიდი.
გარეგნობა მუფური, გული
ჩვილივით სუფია და კეთილი.
ასე დადიოდა იგი მზაური ბათუ-
მის საველე ქუჩებში და და-
პყვებოდა თანმდევი სხივი, რომ-
მეტილი ამქვეყნიურს არ ჰგავდა -
მხოლოდ სხანაზე თქვითი, სხანაზე
ზრუნვით განათებული. იგი იყო
ძირბეული ქართული მიწის -
აჭარის სამაგვი შვილი. იგი იყო

მონატრება

ღელა... აწი ვიღას ვუ-
თხრა - „ღელა“?
იცი, რა სევედისფერია
სამყარო უშენოდ, სიცო-
ცზლვე - რომელიც შენ
მანუქე!

უცებ გავიზარდე, დავე-
ლიდი, თურმე აქამდე ბა-
ვეში ვყოფილვარ, დიდი
ბავშვი, რომელსაც დმე-
რთმა არგუნა ბეღად სა-
ოცარი აღამიანების შევი-
ლად მოვლენოდა ქვეყნანს.
ამის გათვინტნობიერება
მხოლოდ ახლა შევძელი,
ამის თქმის უფლებას შე-
ნთან მხოლოდ პირველად
და უკანასკნელად ვაძლვე
ჩემს თავს!

ამას მხოლოდ შენ გე-
უბნები, უშენო, რომელიც მი-
წიერ სამყაროში აღარ გა-
ენმოტრები, ჩემო დიდი და
ღამაზო ტკივილი!

მე უბნ მენატრები! ფი-
ქრით თან დაღვები, ჩემს
შეგნით კი სული სავსეა
შენით და უშენობით, შენ
ქვე მემატროვ, ვერ მი-
მატროვ, ღელა!

არადა, როგორ დამიმედა
მხრები, თურმე რამხელა
ტვრითა სიცოცხლე, რა
მიმე სატრეგულია ტკი-
ვილი, „უშენობა“ რომ
ჰქვია სახელად!

ფასი?! შენი ფასი?! რას
მიქვინა, რომ არ ვიცოდო!!!
ჩემო დედაც, ჩემო სუ-
ლის მოთქმაც, ღელაც, ჩემო
დიდო იმედო, შენ ხატო
ჩემო საღოცავო!

ახლა უფრო ვგრძნობ,
იმ საბედისწერო ღამეს,
როგორ განვითდა ჩემს
სხეულში შენი სულის
უხმბური შემოსვლა.

ახლა თითქმის უფრო
ერთად ვართ სულით, მა-
გრამ სხეულით, ზორცით,
ცით და მიწით მენატრები,
მიყვარხარ, გამადლობ, გე-
ფერებო, ჩურჩულით გელა-
პარაკები და ფეხაერფით
და უზრატმზარო მასხუ-
ნებულბოთი მიყვებოდი იმ
ბილივებს, შენი ღამაზო
სიცოცხლის გაგრძელება
რომ ჰქვია.

დინა აბაშიძე

მოწყობილი იასავით მშეკებოი

მშედილობან პერიოდში, საკურორტო სეზონზე, ზღვისპირა ქალა-
ქის დაღუმება აღბათ წარმოუდგენელია, მაგრამ... სრული სიჩუქე
სუფედა იენისის ბლორ დღევმბი ბათუმსა და მთლიანად აჭარაში
- გარდიცივალა აჭარის პირველი ლედი - მაგული გოგიტბიე-აბა-
შიძისა, - პირველი ლედი მდგომარეობით, ბუნებით, გარეგნობით...
ქალბატონი მაგული - აჭარის კულტურის ფონდის თავმჯდომარე,
„საქართველოს ქალები მშედილობისა და სიცოცხლისათვის“ აჭარის
რეგიონალური ორგანიზაციის პრეზიდენტი; - მრავალი საქველმო-
ქმელი წამოწყების ინიციატორი და სულისსამდგემელი, - ქალბატონი
მაგული - აჭარის უნუჯაესი საბჭოს თავმჯდომარის თანამცემღერდე
და თანამოაზრე.

მას სამკაულივით ამშვენებდა დიდი უბრალოება, თავმდაბლობა
და გარეგნული სინაქრეჟი პარმონიულად ერწყმედა ერთმანეთს ამ
სათონ პიროვნებაში.

ის იყო სამაგალითო ღელა, მეუღლე და ბებია,
ის იყო ჭეშმარიტი ქართველი ქალის სულისსახემული განსახი-
ერება...

ზოგი თამბოშონედ აცხადებს ზოლომე - საქმელების კეთება არ
ვიციო, - ქალბატონი მაგული კი ისეთი შესანაწავი დასახლისი
იყო და ისეთი საუცხოო კერძებს ამზადებდა...

მუდამ სამბოლოზე ფიქრობდა, - ბედნიერი საქართველო მისი
სანუკვარი ოცნება იყო. მრავალ ქვირე-ბოლოს წყვე ეღვა, აუადმუ-
რებისა და შექვირებულთა მფარველი მუდამ სხვის დასახმარებლად
ირეკებოდა. ფიქრობდა, ზრუნავდა, რათა უფრო მკითხველ მკ-
თებინა; არაუთხელ მინახეს სხვისი უბედობით გამოწვეული ცრე-
მლი მის თვალზე; სწორედ ამიტომაც... აუწვეული სიყვითისა და გუ-
ლითაი ცრემლის წოდ, მაღლოერი აღამიანები ანთებული სანთლე-
ბითა და გულწრფეული ცრემლებით მიაცილებდნენ ღეთისკენ აღმა-
ვითი წლებზე... ერთმა ისიც კი მოიხზა: რომ შეიძლებოდა, ყველა
თითი წლის სიცოცხლებს გაქუქებოდაო!

...ბათუმში ამ დღევმბე ჩრილობებს ქალაქს დაემსგავსა, ირგვლივ
პირველქმნილი მღუმარება იღვა, მერცხლებიც კი აღარ ჰქვირე-
ბდნენ და, ზღვიაც შავ ტალღებს მოაცირობდა...

ბათუმობაში ბებოსგან მშენია გამოთქმა: მოწვევტელი იასავით
მშენებოი იყო და ვერაფრით ვაენობიერებდი ამ ხატოვანი ფრა-
სის შინაგნს. ახლა კი, როცა ქალბატონი მაგული უკანასკნელ გა-
სსასყვერებლში ვიხილე, უშალ ჩაეწედი ამ სიტყვების არსს, - ის
მართლაც მოწვევტელი იასავით უნახესი იწვა!

ნანა ბაბრატორე-ღამიოაზვილი

სამართვლო გამოითრვა დოთიპკურთხეულ დოქ ქალბატონს

მწილა ჩემთვის იმ სიტყვების მოძებნა, რომელიც თავის სახელს დაარქმევდა იმ უსახური ტყვილის, რასაც ვაძვირებ. ქალბატონი მაგალი ჩემთვის მარტო დიდი საზოგადო მოღვაწე და გამორჩეული პიროვნება კი არა, უსალოოო მგობარი და თანამოაზრეულებადო. მასში ბედნიერად ერწყმობა ერთმანეთს გარეგნული სრულიყოფა, ადამიანურიბა, გულისმხმარება, სხვისი ტკივილის განცდის უნარი, რაც დღვისაგან ქონდა მოიპოვებულა.

დასაბიდან ასეა: დაბადებას ცვლის განმორება წუთისოფლისაგან, რასაც - ადამის მოდგმა ვერ ვეუბნა, და ვერც შეეუბნა. როგორ ვიხსენებ შეგეო იმ შემზარავ აზრს, რომ ადარ ვეფიქრეს სკეთის, საინოების, უქანურობის, უდღესი წნეობისა და სულის მქონე ქალბატონის გული, დიდა ქალბატონისა, რომელიც უხვად, უნაგარი, უშურველად, სიყვარულითა და ღირსებით გასცემდა სითბოსა და სკეთისა.

ქალბატონი მაგალის ბუნებაში ყველაფერი იყო - ფაქში ღირსეულობა, სიმთვრების გრძობა, ადამიანის ბუნებაში დრმა წვლილის უნარი, სიყვარული, ქალური ღმობისილეება, ყთილღირსებება, სიბრძნე და სიღირსილე. ის განხლდათ ერთგული მგობარი, ივანის დედაბობი, ღვთიური მუღუღე, ბრწინივად დედა, შვილამოღებზე გაღვიბული ბებიია.

მისი გვეჯეროდა, უსახლოდ ვეივარდა, მოგვეწონდა, გვემავებოდა, გვემიტვებოდა, მგვანდა - ქართული ქალის ხატება. მართლაც ხატის დახვეწილობა და სინატივე ამოღბდა, მაღლს სურქება და ბრველიე მყოფი თავის სულიერ სითბოსა და სინაის უწილადება. მუღამ მშვიდი, უწვეული, საოცრად მიმზიდველი, რაღაც იდუმალი, მომხიბლავი, ბოლომდე ბრძენი, ბოლომდე უხე... მართლაც, საიდან მოდის ეს სიღამანე და სად მოდის? ქრება? არა, არ ქრება, შობამოვალეებში განსხვობება.

დაიღვდა მისე, რომლისცა მაგალი გოგიტორე-ამაზისეა უმსაურველად საინოებით, რწმენით, გულიადობითა და იმ პასუხისმგებლობით, რაც ამაშიეთა ისტორიულ და დღევანდო ივანის ქვეყნისა და ერის წინაშე აისრია.

თუ „ერისკაცობა“ ამგვედრდა ჩვენში და საპატრიოტო მისად ითვლება, ქალბატონი მაგალზე სასტუმრო მორგებული იქნებოდა „ერისკაცობა“. ქალი - საზოგადო მოღვაწე, ქალი-მოქირანახული, მჭკრისხული ჩვენი კუთხის, ქვეყნად საინოების და სკეთის მთესველი.

გაიღვდა წლები, მომავალი თაობები დიდი სითბოთა და სიყვარულით მოივრებიან ქალბატონი მაგალის საშვილიშვილო, საქველმოქმედო საქმეებს - მის ნაწილაკებზე ბათობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ხელოვნების მუზეუმის. მისი ხელმძღვანელობით და-

ფუნქციულ მოუსაფარ ბავშვთა სახლს, ინვალიდთა თავმჯდომარეს, ევროსტანდარტის დარ სამშობობარი სახლს, საგანმანათლებლო დაწესებულებებს.

ჭკუშპირივად დიდი ქალბატონი, ქველმოქმედი, შეცნობა, პატრიოტი, ნამდვილი მამულებელი, თავისი სათავარი კუთხესავით დამუშავებული და ამაღლებული, სხეუმოსილი, დიდებული ქართველი მანდილონების კვალში ნამდგარი და მოქირანახული, მოამაგე - ასე დაამახსოვრებდათ მაგალი გოგიტორე-ამაზისთა თანამედროვეთ, ასე მოვივრებენ მას ათეული წლების შემდეგაც.

მისი ცხოვრება სახარებისული მცნებების მტკიცე დამტკიცების ნიმუში იყო. უსახლოდ რედაქცია და თავისი ხაზის, სამშოლო, თავისი

კოვქვი, მისი წარული და შინაგანი და მის მომავლს, ამის დასტურა? - ის კულტურულ-საგანმანათლებლო და საქველმოქმედო საქმიანობა, რასაც სიცოცხლის ბოლომდე ეწეოდა. ის ღირსეულად ატარებდა იმ დიდ უღელს, რასაც ავტონომიური რესპუბლიკის მეთაურის მუღუღეობა აკისრებდა. ამაშიეთა დიდი გვარის სწორფერი რაღაო წინაპართა ნაღვალს ამაღლებდა. საქართველოს ძირადიე კუთხის - აჭარის ადრინებამში ქალბატონი მაგალის დიდი წვლილია. აჭარის კულტურის ფონდის პრეზიდენტი, საერთაშორისო ასოციაციის „საქართველოს ქალბი მოვლისა და სიცოცხლისათვის“ აჭარის რეგიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარე მრავალი სასიყუთო თაოსნობის ავტორი და ინიციატორი იყო. უპოვართა მწიფავი, საინო და ყთილმობილი, გაწინასწორებული ქალბატონი ერთი თვალის შეგულებითადაე

საოცარი პატივისცემისა და მორიდების გრძობის აღმრავა. მისთვის გზის მანათობლე ღამბრად ქველყოფი გაბრეულ ეპისოპოსის სიტყვები: „მამო, რაღაა ცაცის ბედნიერება, თუ არა ის, რომ მოტიანად დაიხარო, ვაცე შენი ქვეყნისათვის ის, რისი ვაცეცა შეგძლია?“

ქვეყნისათვის, მართლაც, მოტიანად დაიხარე, მისი ყოველი დღე საქვეწმედო საქმეებზე ზრუნეთ იწყებოდა და მთავრდებოდა. მისთან ურთიერთობისას რეალებლად შეივრანობით იმ ღვთიურ მაღლს, ძალას, რომელსაც იგი უღობდა. შინაგანი ტაქტი, დიდა სულიერებით იგი ამაღლებული მისი ყოველი ფრანა. მისი საქმიანობა, ყოველ ნაბიჯს გონიერად გაღვანდებდა, სიყუთს აყუთებდა გულის კარნახით, მოწოდებით, ჩუხად, უსახლოდ, ისე, როგორც ამაღლებული ბუნების, ზნეყოლი ადამიანს სწევია. მის ფინაურ და სულიერ მუქენერებას, სიყუთს იგი აუღვანდა ღმობათანად, მოხიწილად, იმღუნად მშენებრად, რომ ქალის იღვალად წარმოგვესახებოდა. დიან, სიღამანე და ზნეობითობა პარმონიულად იყო მასში შერწყმული. ახლობლებთან თუ უცხოებთან ურთიერთობისას იმღუნად მომხიბლავი იყო, რომ ადამიანური ურთიერთობის მაღალ ეტლიონად მიიწინებდა. წინა ღმანზე აყენებდა სულიერებას, არ ავიწყლებოდა ღმერთი, არ ავიწყლებოდა უკვდავი სული, იყო ერთგული დამცველი ქართული ტრადიციებისა და წეს-ჩვეულებებისა, ნათილ-მორიბობის დრმა პატივისცემელი, - ჩემ ივანის უჭირფრასეს რეალებლად დარჩება მისგან ნაბიჯი ნათლობის ჯვარი და ჩემს შვილამოღებ მუღამ სიყუთლო საქმეების ყეთებას შთავაზინებს, დიცავს და რწმუნებს განუმტკიცებს. მჯერა, გამიჩინელი მწიფერი ცხოვრება ქალბატონი მაგალისა მხოლოდ და მხოლოდ საზნადისა იყო იმ დიდა და უსახლოდ ცხოვრებისა, რაც მხოლოდ ღირსეულად განხლდა სიცოცხლის შემდეგ იწყება. დიდა ადამიანები ხიბ სკვადლის შემდეგაც დიდებას რწმენბა. დრო მთი კივდე უფერი მჭვერად წარმოიქმნეს.

სკვადლ-სიცოცხლის გამოუცნობი იღვანდება მუღამ თან გდევს და ჩემ გვაგობლები ნება ამ წუთისოფლად, ეს მოვლის სიყვარულითა, მოვლის სიყვარულითა სწევლა სწორედაც რომ ქალბატონი მაგალისაგან შეიძლებოდა. იგი ქობადად ედგა ვეკვას, ვისაც კი დახმარება და მზრუნველობა სჭირდებოდა, ვინც მას მიმართავდა. იგი, მართლაც, მზრუნველი დედა იყო თავის მრავალტანჯული ხალხისა.

კითხა მოუწყველიან ადამიანთა სიყუთილადი სიყუთილადი ნათილი სული კვლავ უფელს უბრუნებდა, რათა მადლიანი კითხა გადმოგვეფაროს ზეციური საქართველოდან.

თამარ ფხაკაძე

ჯაბაბარ ცინარა ტმარაძე

– ნახე, რა ლამაზია, – თქვა რამაზომ და იდაყვი გაჰკრა დიტოს.

დიტოს ეძინა.

მანქანა გრილი ბურუსით პირთამდე საესე ხეობაში მწუხრის ლანდივით მიცურავდა და დროდარო ჩამავალი მზის ოქროსფერ ჭკალებში უჩინარდებოდა.

რამაზოს მარცხენა ხელი მძიმედ ჩამოეღო საჭეზე, ოდნავ დადღლილად ატრიალებდა აქეთ-იქით... და თან თვალს ვერ აშორებდა თვატრის დეკორაციებივით გადაჭარბებულად, დაუჯერებლად ლამაზ პენსაჟს.

– რა ლამაზია... – ფიქრობდა ახლა თავისთვის.

ნისლში გარინდულ თხმელებს შორის მდინარე რაღაცენარად მარადისულად მიედინებოდა, მიედინება და... ასი წლის ჰერეც... სიტყვაზე, – აღამიანების დარდი აღამისდროიდან. ან ისაა...

რამაზო ფიქრობდა ესეთებს და თან უკვირდა, იმიტომ, რომ, არა, ძმაო, აქამდე არასდროს უფიქრია ეგეთები... ღმერთი, რჯული...

არც ბუნებას გაუფიქვია ესე... ყვაილები, ნისლები, მდინარეები და ეგეთები, ტო...

უკვირს რამაზოს, საკუთარი თავის უკვირს.

მზე რაღაცენარად, ჩაღვრილად იყო. ისე კი არა, ბავშვების ნახატებში რომაა ლურჯ ცაზე მწებებულად და იცინის.

რამაზოს ვერც გაეგო, სად იყო მზე. თითქოს მზეში მიცურავდა. თითქოს თეთონაც მზე იყო...

დიდრონი გვირგვინები ჯგუფ-ჯგუფად ირწოდნენ მტვრიანი გზის პირას, რამაზო კი ვეურღს უქცევდა, ბორბლებს არიდებდა და უკვირდა...

მერე უცებ შეამჩნა ამ ნაზამ და მიფილოსოფოსო სიმარტოვემ.

დიტოს ეძინა. თავი უკან გადაეგო. პირი ოდნავ ღია ჰქონდა. ბავშვივით წითელი ტუჩების და გარდისფერი ბიბილიების დანახვამ რამაზოს გული შეეკუმშა. იმიტომ რომ... დიტოსაც, ისევე როგორც მას, ჯიბეში ახლა პისტოლეტი უდევს და ამ ოქროსფერად ჩანისლული გზით კაცის მოსაკლავად მიდინა...

რამაზომ ისევ გარეთ გაიხედა.

ჩიტები. საესეა ჩიტებით ეს ხეობა... ვალობენ, ვითომც აქ არაფერია, ვითომ ყველაფერი კარგავდა... ედებია რა! სამოთხის ბალი. ომი არაა არსად... შიმშილი არაა... ბოზობა და კაცისკვლა... ვითომ ჩვენც, ტო... – ფიქრობდა რამაზო, – ვითომ ჩვენც პრისტო ექსპურსიაზე მიედგართ, რა?!

– აუ, რა მჭირს, ამის დედა ვატყვი, რა ჩიტები და ჰეკლები ამიტყვდა... – სივარუტი ამოაპერინა კოლოფიდან და გააბოლა. კვამლი გაიწულა და ღია ფანჯრიდან გალიცლიცდა გარეთ... იქ, სადაც ოქროსფერ ჰაერში კიდევ ერთი, ჰა და ჰა, გარდასული დღის სუნთქვა ცახცახებდა...

მდინარე ჩამუქდა. დაისის სხივებს პატარა კრიალა ტალღებში იხევედა. მიჰქონდა სადაც შორს, სადაც შორს...

– დიტო... – რამაზომ ისევ წაჰკრა იდაყვი მძინარეს.

– მძმ...

– გაიღვიძე, ტო... ნახე, რა ლამაზია?!

დიტოს ძალიდ გაღვიძებული ბრაზი ერეკა.

– მაცადე, რა... მძინავს, შე ჩემო...

– პრისტო, ერთი გახედე.

– აუ, შემეშვი, რა!

რამაზოც შეეშვა, მანქანის ძრავის ყრუ გუგუნში და ოქროსფერ სინემაში უბეში პისტოლეტი იგრძნო.

გააჭრულია.

შორს, სერზე ნათლის სვეტები მოძალებულ ბინდში ციმციმით იჭრებოდა.

რამაზო ფიქრობდა კაცზე, რომელიც უნდა მიეკლათ. კაცზე, რომელიც ახლა დღევანდელ დღეს ეთხოვება... რომელიც ამ საღამოს ან მეტისმეტად აღზენებულია, ან – მეტისმეტად გულწაბრობილი. იმიტომ რომ...

– აუ, რა ვაინდაბა მჭირს, ტო... – უკვირს რამაზოს. – და

სამრედი უნდა დაიბრძოდს.

— და ბრახი იპყროს. ახლა კი გადაუვლის ამ გვირილებს, რაღა ორმოში ჩაარტყას... ახლა, აი! გადაუვლის! მაგის დედაც, ტო, — ფიქრობს და... ბოლო წაშს კი მაინც აუქცევს ბორბლებს, ორმოშიც ჩაარტყამს და უკვირს... უკვირს... და ოღნავ უმინა იკლევ.

მალაღ, სულ ახლო მთების ხეულებში საიდან, როგორ? — ახალგაომოცხვარი პურის სურნელი მიიკვლევს გზას, ნიავს მოჰყვამა... და იმ შარის სოფლების სითბო და მჭურდობა გულს უწუებს რამაზოს.

დაისის ჩიტები ფიჭვივებენ, სტყევენ, გალობენ და რამაზო ახლა იმ ქალზე ფიქრობს, დღეს რომ ქმარს მოუკლავენ... დღეს რომ თმას გაიწიწიას და იტვირებს... თვია თუ იტვირებს ნეტა, მე რომ...

ფიქრობს რამაზო... თუმცა ფიქრიც არ ჰქვია, გრძნობს, თითქოს — წარწერიანი ფოტოები ერთმანეთს ცვლიან.

და მთების გასაყარში მზე ჩანდა. მიიღულა... რამაზომ მანქანა შეაჩერა, გადავიდა და მდინარისკენ ჩაუყვია...

ოღნავ შხეფიანი ნიავი მოეღამუნა. სრიალა ქვებზე ლუფლით დიდად ჩამუქებული, ბრჭყვლიდა წყალი...

რამაზო ფიქრობდა: ნეტა, რაც ამ ქვეყნად ქალს უტირია, ცრემლი რომ დააგროვო ეგეთი მდინარე თუ გამოვა, ა? გამოვა, ტო... მეტიც გამოვა, იმ ქალისაც რომ დაემატება...

მალდა ცა იყო ნაზი, ოქროსფერ ღრუბლებიანი და გამოცხადებადა აყლდა, ან ხილვა, რამე ეგეთი...

მაგრამ რამაზო ცას აღარ უყურებდა, ისევ წყალმა მოავადოვა. უბიდად ჰისტოლოგტი ამოიღო და სველ ლოდზე ჩაჯდა. ყრფლამ აიჯანა.

კარგა ხანს იჯდა ასე. ნიავი ნოტიო თხმელებს არწევდა.

— პა, წაიდე, შენთან იყოს, — თქვა ბოლოს ხმადახლა და ჰისტოლოგტი ბრჭყვიალა მორევში ჩაუშვა.

აღარ უკვირდა, აღარ უმინოდა. იქვე, ნოტიო ბალახზე გულადმა გადაწვა. ხელები თავქვეშ ამოიღო და თვალები დახუჭა.

წარმოიდგინა, როგორ დაეშვა მძიმედ მისი ჰისტოლოგტი ფსკერზე. როგორ ამოეკოს ლულა წყლით, როგორ ჩაეფლო შლამში, როგორ დაყარა აზრი...

— აიუეო, — ფიქრობდა რამაზო, — ამას ვინ გაიგებს, ტო... ამას ვინ გაიგებს, ჩემი...

მერე მანქანა და დიტი გაახსენდა. წამოდგა და იქით წავიდა. სიმსუბუქეს და სიმძიმეს ერთდროულად გრძნობდა.

დიტის ისევ ეძინა. რამაზომ ფრთხილად ჩაუკურა ხელი ქურთუკის უბეში, ჰისტოლოგტი ორი თითი მოსდო და წამოაცოცა.

დიტომ თვალები გაახილა.

რამაზოს ჰისტოლოგტი ეჭირა ხელში.

— რა ხდება, ტო... რა, რა, რა არის, რა ხდება...

დიტომ უბეზე იტაცა ხელი, — ჰისტოლოგტი მომე, ტო... რამაზომ არ იცოდა, როგორ აეხსნა ყველაფერი ერთბაშად. როგორ გამოეხატა ის უცნაური სიმსუბუქე, ის რაღაც შეება.

— ჰისტოლოგტი მომე, ტო! — უკვე ბრახით ცახცახებდა დიტი.

როგორ, როგორ აეხსნა რამაზოს, რომ მდინარე დროს ჰკავდა? რომ ჩიტები რაღაცას, ძალიან ძველს გალობდნენ... რომ კაცი, რომელიც უნდა მოეკლათ, ირვკვლე ყველაფერში იყო... რომ იმ გვირილებშიც იყო, მტერიანი გზის პირას რომ ცახცახებდნენ...

ბოლოს თქვა:

— იცნობ იმ კაცს?

— ვის? ვინ კაცს? — ჩაეეთხა დიტი...

— ვისაც ვბრძობ.

— შენ რანაირად ლაპარაკობ, ტო! იცნობ, არ იცნობ, რა პონტია. არ ვიცნობ, მარა დასაბრძოლა! ჰისტოლოგტი მომე ახლა, ნერვებიდან ნუ ამშაღ!

— არ გვინდა, რა, — თქვა რამაზომ.

— აუ, აუ, — შუბლში ხელის გული იტყაცა დიტომ, — გაგირიკა, მშაო... გაგირიკა, მშაო...

რამაზოს კი ბრახი ერეკა. გული ყელში ეფხინება.

— ერთი ვერ გაგახედე ფანჯარაში, შე ჩემს! ძილით გასკდი მთელი გზა! ერთი ვერ გაგახედე ფანჯარაში, ამის დედა...

— რა გჭირს, ევე, — ახლა დიტოს უკვირს ასეთი რამაზო. აგროლდა.

რამაზო მანქანიდან გადავიდა და მდინარისკენ დაეშვა. დიტიც მძაპე. შუბლი ცივი ოფლით დაცვარდა.

— აი, მშაო! აქ ჩაეახრჩე ჩემი იარაღი. აქ დაერხა, აი, რამაზომ მორევს დაამურა დიტოს ჰისტოლოგტი.

— მშურად, მომე, რა, — ხეწნასაგით ეუბნება დიტი.

რამაზოს კი თითქოს არ ესმის, თავისას განაგრძობს. — და, რომ იცოდე, მშაო, ძაანაც გამისწორდა... იმიტომ, რომ... ის კაცი იქნებ დასაბრძოდა, მარა, მიდი რა, დმერთმა დაბრძიდოს, ტო... შენ რო ფანჯარაში გაეგხედა, შენც ევერ მოეგვიღოდა, მარა ვერ გაგახედე, მშაო...

— ჰისტოლოგტი მომე, ახლა არ გამაფრენიო, — კუმტად, სამშადად გამოსცრა დიტი. — მე, მშაო, ფანჯარაში ყურება და ჰეპლების ჭერა არ შევასება... დედა, რა ლამაზია და ევე-თები... და ჯერ ეგ ერთი, იმათ რა პასუხს აძლევ...

— იმათი დედაც, — თქვა რამაზომ და დიტოს ჰისტოლოგტი მორევის თავზე ასწია.

— არ ჩააგდო, — დაიღრიალა დიტი და ერთ ნახტომში იქ განწადა.

მეგ... ისეთი არაფერი. „ბოიევიკებში“ რომაა, ისე მოხდა — ხელის დაჭერა, გადაწევა, გამძოწევა, ძიძვილობა და... გასროლა...

რამაზო რაღაცანიარად, ძალიან ნელა დაეცა სველ ბალახზე.

სისხლი... სისხლი...

— რამაზო, — დრიალებს დიტი, — რამაზო... გაგვიკარდა, მშაო... როგორ გაგვიკარდა, მშაო... მე არ მისვრია, მშაო... მე არ მისვრია... გაგვიკარდა, მშაო...

და ტირის...

ცივი, ოღნავ სუსხიანი ღამე მოიბურება. სადღა მზე. მხოლოდ პორბონტს იქნად მონაწილენი სხივები სპილენძისფერად აფერადებენ ჩამუქებულ ცას და რამაზოს ფართოდ გახედილ თვალებში მოჩანს ეს ყველაფერი.

ისევ ისე, თვატრის დეკორაციებით დაუჯერებლად, ლამაზად...

და მდინარე მიბუტბუტებს ბნელში...

და დიტი რამაზოს თვალს არ ამორებს, ისე მოისვრის იქით ჰისტოლოგტს...

შეფო ყრუდ აპარდება.

— აპა, აპა, მშაო... აპა... მაგის დედაც... ოღონდ არ მოკვდე... მაგის დედაც, მშაო... შენ ოღონდ არ მოკვდე... — ბუტბუტებს და მაგარად, მაგარად უჭერს ხელს რამაზოს ხელს... დამეფა...

მერე გათენდება...

ჩვენ ვსწავლობთ მუვიდობის ენას

● განათლების მინისტრი ალექსანდრე კარტოზია და „ფლოროს“ დირექტორი ლამარა ცუცქერიძე (ცენტრში) კოლექტივის წევრებთან

იმ დღეს ქრისტიანული სამართი ამაღლებას დღესასწაულობდა. ამაღლებულ განსწობა სუფევდა ნაძალადივის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლშიც. ესპერანტოს კლუბი „ფლორო“ 25 წლის იუბილეს აღნიშნავდა. დღეადღენ კლუბის პატარა წევრები, მღვდლგარებს ვერც „ფლოროს“ დამაარსებელი და შუეცკული ხელმძღვანელი ლამარა ცუცქერიძე ფარავდა, ქალბატონი, რომელიც სრულიად უანგაროდ და ერთგულად ემსახურება მომაკალი თაობის აღზრდას.

არიან ადამიანები, ქვას ქვაზე არ დადებენ, წაქციულს ხელს არ შუაშეუღებენ, შშირს არ დააპურებენ და შწეურვალს წყალს არ მიანწოდებენ. მარამ, საბედნიეროდ, არიან ადამიანები, რომლებიც სხვათა სამსახურში, სიყუთის ქმნაში იხარაკებიან და ამაში შპოვებენ ბედნიერებას. სწორედ ასეთ რჩეულითა ირცხეს მიეკუთვნება ქინი ლამარა. ამაზე მისი დამსახურებებიც მეტყველებს: იგი გახლავთ „ფლოროს“ დამაარსებელი, ექიმ-კოსმეტოლოგი, საქართველოს შურნალისტთა ფედერაციის წევრი, „ქალია გაზეთის“ კონსულტანტი, უმაღლესი კატეგორიის მასწავლებელი, საქართველოს ქალთა რესპუბლიკური საბჭოს წევრი, კოვგამაშვილის სახელობის პრემიის ლარეუატი, ღირსების ორდენის კავალერი, საერთაშორისო კონფერენციებისა და კონკურსების აქტიური მონაწილე, საერთაშორისო ფესტივალებსა და სამშეიღობო ფორუმებში მრავალჯერს გამარჯვებული.

ეს არასრული ჩამონათვალი ქალბატონ ლამარას საქმიანობის მაჩვენებელია.

იმ დღეს გოგო-ბიჭები თითქოს ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ ლექსის თქმაში, სიმღერასა და ცეკვაში. თან ლამარა მასწავლებელს შესცივრებდნენ თვალბეში, რომელიც თავის შხრეი ქებასა და დიმილს არ აშურებდა მათითვის.

უბრალოდ მრავალი სტუმარი ესწრებოდა. მათ შორის იყო განა-

თლების მინისტრი ბნი ალექსანდრე კარტოზია, რომელიც აღფრთოვანებასა და აღტაცებას ვერ ფარავდა:

— ქინი ლამარა არის ამოუწერავი საბადო სიყვარულის, ენერჯისა და სიხარულის. მასთან ურთიერთობით ადამიანი დადებითი ენერჯით იმუხტება. ვეელა შეხვედრისას მე მისგან ძალიან ბევრს ვსწავლობ. ბედნიერები არიან ეს ბავშვები, რომლებსაც არანეგულბრივი პედაგოგი ჰყავთ. გულწრფელად მშურს მათი.

საქართველოს ესპერანტისტთა ასოციაციის თავმჯდომარემ ქინმა ნანა ხიზამბარულმა ლამარა ცუცქერიძეს ასოციაციის ცოცხალი რეკლამა უწოდა და ერთი ეპიზოდი გაიხსენა წარსულიდან:

— პრადამო საბჭოთა ესპერანტისტთა დელეგაციამო რამდენიმე ქართველიც ვიყავით. კონცერტზე ჩვენს მიერ შესრულებულ სიმღერებს უდიდესი წარმატება ხვდა წილად. კონცერტის შემდეგ რამდენიმე ათეულმა მსმენელმა სასტუმრომდე მიგაცივია. სასტუმროში სიმღერ-სიმღვირთი შევედი. უცებ ვესტიბულში ისეთი სამარისებული სიჩქემე ჩამოვარდა, თავი უხერხულადაც კი ვიკრებინით. ჩვენი დელეგაციის ერთ-ერთი წევრი მოგეახლოვდა და ჩაგვურჩოლა: რა გამეურებთ, ბრეჭენევი გარდაიცვალაო. კიდეც კარგი 37 წელი არ იყო, თორემ ციმბირს შერე დაგვაკრებინებდნენ. თუმცა თავისებურად მაინც დაგვსაჯეს. მეორე დღეს საღამომდე საშელოიარი წერილებს გავგზავნიხებდნენ...

... სიყვარულზე აღმოცენებული ხალასი ბუნება, მუდამ აუშღვრენით განსწოილება, — ასეთია ლამარა ცუცქერიძე, რომელიც უარყოფით ემოციებს გარშემო მყოფთ არასოდეს მოახვევს. ვეელას თავისი პრობლემა აქვს თავმცხსაყრელად, მე რომ ჩემი არ დავუმატო. — ამბობს ღიმილით და დარდსა და ტყუილს გულში მალავს. უახლოვს ადამიანებსაც არ უშხელს, ვაითუ, გული დაუკვიმშიო, საფრთხლს კი ამა რა გამოუღვებს...

— ჩემი დარდი რა სათქმელია, — ამბობს ქინი ლამარა, — დღეს

ვევლამე მტედ ჩემს ქვეყანას უჭირს. მაგრამ ღრმად მწამს, რომ ეს გაჭირვება დროებითაა. ყველა დღამათი აღმართი მოპყვება, ადამიანთა, ძალღა-ძალა სიარული კი გაცივდება თოვლითა. ჩვენც კიდევ ცოტა უნდა გავცაოვოთ...

ლამარა ცუცკერითი მიულ თავის გერევიანას და შესაძლებლობებს აღამაინებებს სამსახურში ნარაგებს, სანაცვლოდ კი არავერს თხოვს. სირის ტატამთან გლახაკები შორდება ცნობენ საწურეები დიდ რატვიართულ ქან ლამარას, რომელიც ჩვეული თემობითა და სითბოთი უნაწილებს ზოგს სამოსს, ზოგს საყვეს, ზოგსაც წმადოს. საერთოდც, ხელცარიელი მისვლა არსად სწყევია. ტკბილული და ვეყვილები, უძიებლბა თითქოს, მისი საეხიბოებ ბარათია.

ასევე ხელდამწყვეტული მონახულებს ხოლმე ლტოლვილებს, პატმარ ქალებს, ომის ვეტერანებს. როგორც ქალთა საბჭოს პრეზიდიუმის წევრი დიდ დახმარებას უწევს მოხუცებულთა თავმუსაფარს „საკანას“ „ფლოროს“ წევრები კონცერტებს უმართავენ და უმწუო ადამიანებს სიცოცხლის სურველს ურეგებენ.

- გული მივედება, მათ რომ ეუყურებ, - ამბობს სინანულით, - ადამიანები, რომლებიც თავის ღირზე ამიდეს ქმნიდნენ საქართველოში, დღეს ყოველსაგან მითოვებლები გულშემბეკარებს უღიან. ბუდინიერი ვარ, რომ ღმერთმა სიკეთის ნიჭი მიბოძა. ლუკმა როგორ შემეგრება, თუ გვერდით მყოფს არ გაუგანაწილებ. ღმერთო, მიმიცე, რათა გავცე! - ასე უღოცვილობ გაღვიძებისთანავე და ძილის წინაც ომას ვევედრები უფუღს, რომ სხვების დახმარების უნარი არ წამართავს. ჩემში ყველაზე დიდი სიყვარული ღმერთისადმი სიყვარულია. უღევი ენერგიით რომ მაქვს და უპოვართა შემოქმობის საშუალებას მაძლევს.

ადამიანს თუ სხვისი მომსინება და დახმარების სურვილი და უნარი არ განაჩნია, ის ღვთისაგან მიტოვებული მფონია. ვანა სიყვარულისთვის არ შეუცქმნა ღმერთმა?! ერთმანეთის თანადგობა და პატვიტობა უნდა გახსნეს ჩემი ცხოვრების ამოსავალი წერტილი... ეს არის ქან ლამარას ცხოვრების წესი, რომელიც აღუქმანდრ ცუცკერობისა და ნუწე კლდამაშვლის სიყვარულითა და სიკეთით სასუქ რადიციულ ოჯახში შეისახლბორია.

მამას უმაღლესი განათლება რუსეთში ჰქონდა მიღებული, სამხედრო ინჟინერი იყო და მისი სამსახურის გამო ოჯახს ხშირად უხვებოდა საცხოვრებელი ადგილის გამოცვლა. საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში უცხოვრიათ და ყველაზე პატვიტისკემბი სარგებლობდნენ.

ადექსობდრე (ცუცკერითე სოჯის მახლობლად პლასტუნკაში ხშირად ჩადიოდა და საწურად ქართული სკოლისათვის. წიგნები ჩაქმონდა. ასევე სისტემატურად დადიოდა საინჟინლოცე; საინჟინლოცე იქაური ახალგაზრდები ჩამოჰყავდა და უმაღლეს სასწავლებლებში აწყოზდა. უმოქმედოდ წუთით ვერ ჩერდებოდა. ვეველ ნაბიჯზე სიყვარული თესავდა. ბორჯობი-ახალიცხის მშენებლობის უფროსი და მუშაობის დროს ახალ-უგანში, ძველად ფუჯას რომ უღოცმობდნენ, სკოლა და ბიბლიოთეკა გახსნა, სოფელში წყალი, განათება და გზა გაიყვანა.

- მამა თვალხანისო მამულოშვილებთან მეგობრობდა, - იხსენებს ქანი ლამარა, - ჩვენს ოჯახში ხშირად იყობებოდნენ ირაკლი აბაშიძე, გიგოლე აბაშიძე, მარიკა ბარათშვილი, სიმონ წერეთლა. მამას მითათ ერთად, ვინ მოთვლის, რამდენი კარგი საქმე გაუკეთებია. მასხვოს, წლების შემდეგაც ცრემლმორბეული იხსენებდა ფერეინტელეკის ჩამოსვლას საქართველოში. საზღვარზე ქართულ ინტელიტენტსთან ერთად ვასილ მჭავანაძე დახვდა. ფესზე გაიხაზეს, საზღვარი ისე გადმოლახეს, მუხლებზე დაეტყენ და ქართულ მიწას კოცინდნენ თარეშე.

ღდა რეკონსტრუქციებზე უკრავდა, მღეროდა, ცეკვავდა. მისგან გადმოქცეა მუსიკის უსაზღვრო სიყვარული. სხვათა შორის, კარგადაც გამოეყენე. ვერ კიდევ სკოლის მოსწავლემ სიმღერით შემობიარე რუსეთის დიდი ქალაქები, ხოლო შემდეგ სტუდენტობისას ბუდინიერება მხვდა წილად ეღუარდ სუფაშვილის კვარტეტში მემღერა და სოსო ტულუშის ორგესტრის სოლისტი ვყოფილიყავი.

ახლა კი ჩემს თვალხატვლა გოგო-ბიჭებს ვასწავლით ქართული ცეკვებას და სიმღერებს.

- ესეპნანტროი როდის დაინტერესდით?
- ესეც მამის ოცნება იყო. სულ ამბობდა, მოვა დრო, ხალხი ერთ ენაზე ოლაპარაკებს და აღარ იქნება საჭირო სხვა ენების შესწავლბო. ესეპნანტროის შემსწავლბო კურსები რომ გაიხსნა თბილისში, მამინევე ჩავეწერე და ორი წლის განმავლობაში საფუტელიანად დავეუფლბე.

ვარუდობდ, რომ დღეს მსოფლიოში ესეპნანტროისტთა რიცხვი 4-5 მილიონანდებ. 62 ქვეყანაში არსებებს ესეპნანტროისტთა ეროვნული ასოციაცია. მათ შორის საქართველოშიც.

ესეპნანტროისტი ვერ კიდევ მუ-19 საუკუნეში დაინტერესდნენ ჩვენს ქვეყანაში. თუმცა ინტენსიური სწავლება უფრო მოგვიანებით დაიწყო.

კურსების დამთავრების შემდეგ ქანა ლამარამ ნაძალადევის მოსწავლბოთა სახლში ესეპნანტროის შემსწავლბოთა ცენტრში წრე გახსნა, სადც თავადმარეულად შეიღ მოსწავლე დადიოდა. ორი თვის შემდეგ კი ამ რიცხვსა ოთხმოცს გადაჭარბა, რამაც საშუალება მისცა ლამარა ცუცკერობის ესეპნანტროის კლუბი „ფლორო“ დაეარსებინა.

კლუბის წევრებისათვის იგი მორე დედაა. ყოველ გაკვეთილზე ტკბილული დავტვირთული მოდის და პატარებს უმასპინძლბდა. ყველაზე დიდი ჯილოდ მისთვის იმ ბავშვების სიყვარულია, რომლებთანაც კვირათა ორჯერ მიიხარის, მოუხარია.

ყველა გაკვეთილი „მამაო ჩვენიო“ იწყება. ესეპნანტროისთან ერთად ბავშვები მსოფლიოს სხვადასხვა ხალხების ცეკვებსა და სიმღერებს სწავლებენ. სამშობლოს სიყვარულის, სიკეთის, უთბიერთ-პატვიტისკემსა და კეთილშობილბებს ავლენენ.

- ენების, ცეკვების და სიმღერების შესწავლბა ყველაზე ყველაზე შეიძლება. მთავარია ბავშვებმა ზნობრივი და სულიერი განათლება მიიღონ, - ამბობს ქანი ლამარა, - ესეპნანტრო ლათინურად იმედის მომიცეპს ნიწნავს. დღეს ხომ ჩვენც ყველანი იმდენი ცვიცხობდით. პედაგოგის უღიდეს ბოლომდინებებს ბეჯითი სწავლბით მასწავლებენ „ფლოროს“ წევრები. საკუთარი შემოქმედებებით მრავალჯერ ისახლებს თავი როგორც საქართველოში, ასევე მის ტარავლებს გარე-ცო. ცეკვითა და სიმღერით შემობიარეს ირევიანი, ტარტუ, ტალინი, ვილნუსი, მოსკოვი, კოევი, პრალა.

მონაწილეობდნენ ბულგარეთის მეექვსე საერთაშორისო და უნგრეთის მეთერთმეტე მსოფლიო კონგრესებებში. დიდი წარმატებები ჰქონდით ვარშავაში გამართულ ესეპნანტროისტთა კონკურსში.

„ფლოროს“ მონაწილბობა პროგრამის გარდა, საკუთარი პიწნიც აქვს, რომელიც პოეტ მამბიშვილის რექსზე კომპოზიტორმა ჯ. ადამშილბად შექმნა. ქალბატონ ლამარასგან ვეკითხო:

- ესეპნანტროის პოპულარიზაცია უღიდესი წვდელი მიუძღვის გიორგი ბაქრაძეს. მას ვენევის ესეპნანტროის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პრეფიკტორის წოდება ჰქონდა მიწვევებოდა. წლების განმავლობაში ურთავდა საინტერესო თვალსაჩინო მასალა დამბეროვდა. დაეაარსე ბანი გიორგის სახელობის მუზეუმი. მისმა ვაჟიშვილმა, ესეპნანტროზე „ფეფხისტანისაში“ მთარგმნებულა ზურან მაყაშვილმა მრავალ საინტერესო ექსპონატს ვეკისპოვნა...

მუზეუმი დაცულ მრავალ ჩანაწერთა შორის ბაქრაძეების ოჯახის სახელით სხოთ სიტყვებს ამბობთნათვა:

„აღფრთვიანებულ ერთ კალიტროსში ლამარას დაუშურტული ენერგიითა და დიდი შემოქმედებით ტკლანტი. როგორც ჩანს, იგი უზღლდა ჩვენი ახალგაზრდობის სულიერი სამყაროს გამსაღმდრებლად მოგვივლინა.“

ქანი ლამარა კი თავის საქმიანობას ჩვეული თავმდაბლობით აფასებს: „ჩვენთან არაფერი განსაკუთრებული და არაჩვეულებრივი არ ხდება. უზნალოდ, ესწავლობთ მშვიდობის, მეგობრობის და სიყვარულის ენას.“

მარიანე ნაბაიძე

(ფოტოები იბილოდ გარეკანის მესამე გვერდზე)

სამშენებელი შენაა გააოგარინოს

– თქვენზე ამბობენ, სამაგალითო რძალი და დედაბიძიაო.

– როცა გაეთხოვდი, ორთახიან ბინაში სამი ოჯახი ეცხოვრობდით: დედაბიძი-მამამთილი, მასლი თავისი ოჯახით და ჩვენ. მაგრამ ისეთი ტკბილი და შრომელი უფროსები და-გვგზდნენ, ჩვენც მათ მივბაძეთ და მოითინება და დიბლომატა ვისწავლეთ. შერე დედაბიძი ავად გახდა და ლოგინად ჩავარდა. ვუკლიდი და მამამთილიც მეზმარებოდა. შემდეგ მამამთილიც ლოგინად ჩავარდა. ორი წელიწადი არც მისთვის დამიკლავა მოვლა-პატრონობა. ვეფერებ, მათ წინაშე ვაღმობდი ვარ.

ჩემს დედაბიძიობაზე რა მოგახსენით. შორიდან დედაბიძი მქვია, თორემ შვილივით მივიღე რძალი და დღემდე ასე გრძელდება. 16 წლის მომიყვანა ბიჭმა. მეთათ კლასის გამიცდლებზე ორივეს ვეზმარებოდი.

რეა წელიწადი იცხოვრა რძალმა ჩემთან. დაეკაძე და ისე გაეუშე ცალკე შესანიშნავი მეოჯახე დადგა. საერთოდ, რძალს როგორც მიიღებ, ისეთი დადგება. თუ ცუდად მიიღებ, ისიც ცუდად გახდება, თუ კარვად – სევითი დაგვიბრუნდება.

– როგორც ჩანს, შეიღებს შრომა და ოჯახზე ზრუნვა პატარაობიდანვე შეაყვარეთ.

– პატარა დეტალია, მაგრამ ჩემს ოჯახზე და შეი-

ჩვენი რესპონდენტი მრავალშრივი, სანტერესო ქალი აღმოჩნდა. თორემ, რაც სკოლა დაამთავრა, სოფ წინ-წინ მიწვევს და არსად გაჩერებულა. ბატონა, რომ დღევანდელი ცხოვრებას ქმარ-შვილიან ერთად წინაბატულოდ აუწყო ფეხი და მყარად დადგა ახალი წყობის მიქნავე საფუძვრებზე.

პირის ხეთაგურს თავის წრეში იცნობენ როგორც მკაცრ ლექტორს, წინაბატულო მქარამის და საოჯახო დიბლომატაში გამაჩვეული ქალბატონს /მასს სტატიაში შეიტყობთ/.

– მარინა, სადაური ხეთაგური ხართ?

– მოხვეე ხეთაგური ვარ. ჩვენი წინაპარი ხეთაგა თეთურმანინი უფოილა, მუჟის დიდკაროვანი მხახური, მას უბოძებია რამდენიმე სოფელი და მერე ხეთაგა ფსევკონიმად გამოუყვებება და რატომაც ხეთაგურობაზე დაწერილან. დღეს ზოგი თეთურმანინია, ზოგი – ხეთაგური.

დავამთავრე ყანბევის საშუალო სკოლა, თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ელექტროფიზიკის ფაკულტეტი, ამავე ინსტიტუტის ასპირანტურა და მუშაობა დავიწყე თბილისის მანქანათმშენებლობის ტექნიკუმში, შემდეგ გადამიყვანეს ინდუსტრიულ-პედაგოგიურ კოლეჯში, სადაც დღემდე ვმუშაობ. ყანბეგიმ მეგეს დედა და დედამამთილები. მამა და მამადამამცვლენ. და – მამა ხეთაგური ჩრდილოეთ ოსეთში ცნობილი მე-19 ქართული საშუალო სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგეა, მათემატიკოს-ინფორმატორი.

მეგეს მუქლდე ამირან ვანიაშვილი, აურისტი, ამჟამად ბიზნესშია დაკავებული.

უფროსმა ვაჟმა, ბადრი ვანიაშვილმა თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის საერთაშორისო ეკონომიური ფაკულტეტი დაამთავრა და მამას ეხმარება ბიზნესში.

უმცროსმა შეიღმა გიორგიმ თბილისის ტექნიკური უნივერსიტეტის პროგრამული კომპიუტერების მაგისტრატურა დაამთავრა და ამჟამად ინგლისშია, ენების შემსწავლელ კოლეჯში სწავლობს.

რძალი – ეკა ცაავაა. მან თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის საბანკო-საფინანსო ფაკულტეტი დაამთავრა.

მეგეს ორი შვილიშვილი, ორი სიცოცხლე და სიყვარული. ესაა ჩემი ოჯახი, ჩემი საფიქრალი და საზრუნავი.

ღებზე წარმოდგენას შევიქმინთ: ამას წინათ გიორგი არდადეგებზე ინგლისიდან ჩამოვიდა, ყველას საჩუქრები ჩამოგვიტანა. თურმე დამეხბო უფოილა მუშაობაში, რომ რაღაცეები ყოფიდა. მერე მალაზიაში გამყიდველებისათვის უთხოვია, ორი სუნაზო მიხნდა, ერთი – დეისთვის და ერთი ორღისათვისო. მათ მუერჩვის წლოვანების მიხედვით, როგორი სუნაზოები უნდა წამოეღო ჩემთვის და ეკასთვინ.

ბიჭებს ზაფხულობითაც არ ვასვენებდი, ვამრომებდი, სკოლის პერიოდში ვუ ათას რამეზე დადიოდნენ.

– გადადიეთ სამსახურზე, როგორია დღევანდელი კოლეჯი?

– ჩვენს კოლეჯში მზადდებიან ინჟინრები და პარალელურად პედაგოგები. მაგალითად ხაზვის პედაგოგი, შრომის პედაგოგი – ავტოტექნომსახურება და რემონტი. აქვე ისწავლება სამეურნელო წარმოების ტექნოლოგია. აქ მოდიან საშუალო და რეა კლასის დამთავრებული ბავშვები. შესანიშნავი პედაგოგექტორია. კოლეჯის დირექტორი ნოდარ კუჭავაა. სწავლება მაღალ დონეზეა დაყვებული. კოლეჯში ზოგი სპეციალობა ფასიანია, ზოგი – უფასო. აქვს დასწრებული და დაუსწრებული ფაკულტეტები.

– მარინა, რომელ საგანს ასწავლით?

– ჩემი საგანი საქმად რთულია, ელექტროტექნიკა. ალბათ, ამან განაბრება, რომ მკაცრი პედაგოგის სახელი შემიქვია.

– სტუდენტები ამბობენ, კოლეჯში სწავლა ადვილი იქნებოდა, მარინა ხეთაგური რომ არ იყოსო.

– პედაგოგი თუ ხარ, რაც გველემა, ხარისხიანად უნდა ასწავლო. არ უნდა დაბმურე ცოდნა და გამოცოდლება და საგანი როგორმე შეაყვარო. ჩემი პროფესია რთულია და საჭირო.

● მარინა მუღლეხთან და შვილიშვილებთან

თუ არ ეცოდინებთ, რაღა დამთავრებაა, ამიტომ ამბობენ, თუ ხეთაგური გასწავლის, ადვილად ვერ გაძვრებით.

ერთ ლექციანზე ასეთი ცდა ჩაუტარე სტუდენტებს, უსახელო წერილები დაეწერინე: „არის კატეგორია მასწავლებლებისა, რომლებმაც იცინა შრომის ფასი და მოსწავლეებს უხარიათ მათთან მუშაობა“; „თქვენს პირველსავე გაკვითილზე, მარინა მასწავლებელი, ვივარებნი, რომ საჭიროა ამ საგნის დაუფლება, რადგან მისი ცოდნა ცხოვრებაში ყოველ ნაბიჯზე გამოადგება“; „მარინა მასწავლებელს უნდა, რომ ვისწავლოთ და მოვაგულო ჩვენც დინარული პედაგოგები გამოვიდეთ“...

ამ წერილების მიხედვით ვაკვები ლექციებს და უფრო ადვილად ვამყარებდი სტუდენტებთან კავშირს.

- თქვენი თვალთახედვებიდან, რა განსხვავებაა ტექნიკურმა და ახლანდელ კოლეჯ შორის?

- პირინამა, ორივე ერთიადივეა, მაშინდელი ტექნიკური უფრო ძლიერად შექმნება, ახლა თითქოს რაღაც წაიშალა და გაუფერულდა, და რაც ყველაზე გულდასაწყვეტია, ენთუზიაზმი დაიკარგა. ადრე განათლების სამინისტრომ ივკვებოდა შრომითი სემესტრები, ექსკურსიები, იმართებოდა საღამოები, ხალხი და სიცოცხლე იგრძნობოდა.

- შევადაროთ მაშინდელი და ახლანდელი ხელფასი.

- როგორც ცა და დღამაჟი. როგორ შეიძლება შევადაროთ მაშინდელი ინარტურება ახლანდელს. სამ ადგილს ვემუშაობდი, პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში და ტექნიკურში. 500 მანეთი მქონდა. ეს ფული მაშინ დიდი თანხა იყო. საჭმელად და სასმელადაც ვყოფილხარ, საოჯახო საგნებსაც ვიძინებდი, დასასვენებლადაც მივდიოდი და მოსყუმიც მივყრნიდელი...

- მარინა, რომელ თვეში ხართ დაბადებული?

- პიროსკოპით ვერძი ვარ, ამიტომაც ასეთი აქტიური და ოპტიმისტი რომ ვარ, არ ვუნწუნებ, არ ვისვენებ და არც ჩემებს ვასვენებ.

- რას გვეტყვით თქვენს ბიზნესზე?

- ვჯერ სხვაპარაკოდ და მით უფრო დასაწერად არ დღის. ეს სულ სხვა თემაა, შემდეგისთვის იგოს.

- კიდევ რას ინარტებთ, ასე ახლავაზრდადს თითქმის ყველაფერი მოსწავლეული და მოგვარებული გაქვთ?

- გეძებებს და მომავალზე ფიქრს რა გამოვლავს. ყველა ადამიანი რაღაცისკენ მიისწრაფვის, მათ შორის მეც. მაგრამ ყველაზე დიდი ნატვრა და ოცნებაა, ჩემი შთამომავლობა კარგად და ჯანმრთელად მყავდეს და დაწინარეულ, დღაგებულ და მდიდარ საქართველოში იცხოვროს.

სიახის ტყუავი სუკითოსო მებოზარაი იყვან... ვიღრა მათ შორის მამაკასი არ ჩაღვა!

სიახის ტყუავი როზა და ჟოზეფა ბლანკები მეტრამეტე-მეოცე საუკუნეების მიჯნის ესტრადის ევროპელი ვარსკვლავები იყვნენ იმ დრომდე, ვიდრე როზამ ქვეყნას უკანინო ბავშვი არ მოუვლინა!

იმ დროსათვის სამარცხენო ფაქტო ტყუავების ღვდის სიყვდილის მიზნის გახდა, ამიტომაც ღმება ევროპა დატოვებს და საცხოვრებლად ამერიკაში გადასახლდნენ. აწუბობილი ცხოვრების დაწვრავიში ჟოზეფა დას აღმამაულებდა, რის გამოც თქონითი შეკრებული ტყუავის სიცოცხლის ბოლომდე მტრობდნენ ერთმანეთს.

როზა და ჟოზეფა 1878 წელს დაიბადნენ. იმ დროს ჯერ როზა არ ასობიდა სამედიცინო ტექნიკოლოგია ასეთი ტყუავის დასამორებლად, ამიტომ ღვით მიუღი ცხოვრების მანძილზე ერთი ჟოზეფისთვის იყვნენ განწირული.

თუ ფოხურე ერთიანობა არ ჩაკვლით, ტყუავის სხვა მხრზე სრულიად განსხვავებულდნენ ერთმანეთისაგან. ბუნებრივდ მზღვობდნენ და სხვადასხვა ნავითიც იყვნენ დაჯივლებული.

სიახი 1892 წელს გამოჩნდნენ პარისის ცენტრზე და მამხრე ვარსკვლავებად იქნენ - ერთი ეოლონობენ უკრავდა, მორეე - ქსილონობენ და შესანიშნავად ცკვაკვინენ უხისინო. ღმება უკრე მოიხივებს სიმღერედ და უხრეცოდ ცხოვრების ექვრედ.

მაგრამ 1910 წელს მათი სიმტკობლობა დასრულდა - როზამ ყველაგან მოუღვრებლად უკანინო ბავშვი შობა, რის შესახებაც თითქმის ყველა იმდროინდელი გაზეთი თუნწველდა. უკანინო ბავშვის გაენა იმ ხანებში ისიცაც სამარცხენო ფაქტოდ ითვლებოდა, მაგრამ იმის წარმოდგენა, რომ ამ აქტში ორი ქალი და ერთი მამაკაცი მინარწილენ.

ობდა, კიდევ უფრო ასხამდა ცეცხლზე ნათოს. როზას სატფრო ახალგაზრდა ხური, ვინმე ფრანსიული აღმინდა. მღვთმარების გამოსაწარებლად და დასაკრწინებლად შეკრებულები შეერთებულ შტატებში, რასაკვირველია, ჟოზეფასთან ერთად გაემგზავრნენ, მაგრამ არც ერთმა იქარბა მოსამართლემ არ მინდობდა წველის რეკესტორება, რადგან როზაზე დაჯორწინებით ფრანსიული თავისთავად ხელმეობრობდნენ. მღვე გამოსავალიც მოიძებნა. საქმეში ჩახველვობა რჩეული, ყველაფერი მოგავრდებოდა, თუკა ჟოზეფასთავად მოიძებნებოდა საქმერი. ფრანსიულიც მოხანა კიდევ რამდენიმე პოტენციური სასიძო, მაგრამ ჟოზეფამ გაითხოვებამე უარი განაცხადა და ამით როზას პორწინებასაც შეუწავლა ხელი. ეს ტრევისკელის შურისძიება იყო, რომელმაც ვერ ააბედა დას და მის სატრევისკის დღის სავალი.

სიახის ტყუავის სიცოცხლის ბოლომდე დაუხრებულ მტრებად დარწინენ, ისინი 1922 წელს ჩეკავოში 44 წლის ასაკში გარდაიცვლნენ.

საქართველოს ქალთა საზჭოზო

□ საქართველოს ქალთა საზჭომი გამოაცხადა ლიტერატურული კონკურსი საქართველოს მასშტაბით „ქალი წარწულხა და დღევანდელ საქართველოში“. კონკურსი გამოცხადდა ასევე სასჯელადმრწულებსა და მონარბია კოლიწინებში, მოგვიანებით I-II ადგილებზე გასულები დაჯივლდნენ პრემიის 30-30 ლარის ოდენობით. მუხამე ადღისის მფლობელი 20 ლარის ოდენობით. კონკურსის სხვა მონარწილები დაჯივლდნენ პრემიებით და ფასიანი საწუკრებოთ.

□ მოწინააღმარების რაიონის გამგებების ქალთა საზჭომი მოაწყო საგამაგებელი შეხვედრა ხანდაზმულებთან.

□ საქართველოს ქალთა საზჭოს წევრები შეხვედნენ სამხედრო აკადემიის ოფიცერი ქალებს, გადასცეს საწუკრები და ქალთა საზჭოს მისალიცი ბარათები.

„აპკადგოფსა და ბაჭირკეპულს

– იცი, რითი ვარ ბედნიერი? სხვასაკით უსწრისოდ და ფუჭად არ მიცხვრიან, უკადრისი არსებობს მკადრებია, საკუთარი სინდისის წინაშე სუფთა ვარ, – აღნიშნა საკუთრი ღირსი ჩემმა პირშევიერმა და უსაბოლომსა დასაბამებლად, თხოუბრით წლის მანძილზე თბილისის ხანდაზმულთა პანსიონატ „საყვანეს“ ხელმძღვანელმა, ღირსის ორდენის კავალერმა ქმნი მერი გოგოლა. – დღეს აღბათ უხერხულა ბატონობაზე ლაპარაკი, ქონებრივი დეკლარაცია რომ შევავსო, მასხრად ამიფიქრებ, რისი მქონეა, მაგრამ ყველაზე მდიდარი აღმაინ ვარ ამ ქვეყნად. განა ბევრს აქვს საქართველოში ასეთი დღევანდელი ცხოვრება, ასეთი მასუხსმებლობა? ჩვენთან ტკივილით შემოღის აღმაინ და დიდი მნიშვნელობა აქვს, როგორ დახვებით. დღეს, სამწუხაროდ, შეიღებს მშობლები არ უნათი. მეც ხომ დღეა ვარ, გურიანია, ამ მაწუხებს? ჩემზე ბევრად უკეთესები ყოფილან აქ, მზოგირობე უთქამში, იცი, რა ქალი ნა ვაგაკეცი იყო?! *

პანსიონატი „საყვანე“ თბილისის ზღვის მდამოებში, მუდრი, მაგრამ იოლად მისაგებ ადგილას, პატარა თანხში მდებარეობს. მწყანესი ჩაყვლილი გედეით ყველმოდერებული შენობა, ქათათა დურფობები, მკორიადგებულო იატაკი, ერთი რომ აკრფეს ზედა კაცი, ულამაზესი ფაფობები, დეკორატიული კაბები, საშენისებები და, რაც მკორიანა, თბილი, მოსყვარულე, დიმიდაქვეყნული პერსონალი თავიდანვე იმდით აყვებს ტკივილით შეგისობა აღმაინს. როგორც ამბობენ, ადრე შენობას სულ სხვა დანიშნულება ჰქონია და პერსონალი პენსიონერებისა და დამსახურებული პარტული მუშაკებისათვის ფუნქციონირებდა, მაგრამ დღევანდელი მშენი ყოფის გამო ძინითად მარწმუნადკარგული თოავშსაფარი და 14-ლორინი პენსიის შემკურე ადამიანების ერთიანი იმედა.

პანსიონატი 76 ხანდაზმული ცხოვრობს, მაგრამ მსურველი ბევრად მეტია, რადგან დაწესებულება უფასოა და ამ ცხოვრობებს მისი ხელმძღვანელისა და სხვა გულმოსულე ადამიანების თუ ორგანიზაციების დახმარებით არაფერი აკლიათ.

– თხოვით ბევრი მოდის ჩვენთან, მაგრამ სამწუხაროდ, ადგილები არ გვეყოფის. თუ რამე საშუალება მაქვს, ვაჭირვებულს ხელს როგორ ვკრავ, ამ ხალხს ხომ წასასვლელი არსად აქვს, – ამბობს ტკივილით ქნი მერი.

– რამდენადე ვიცი, მსგავსი ტიპის ფასიანი დაწესებულება გაიხსნას...

– სიმართლე გითხრათ, არ მძამინა მარებულად. ვისაც ვიცი და საშუალება აქვს, აქ რა უნდა? მეც მომთხოვს ბიზნეს-გეგმა. წარმოდგენა არა აქვთ, ვის სიხოვე მოგებას. რაც მჭირდება, იმის ნახევარ დაფინანსებასაც არ მაძლევენ, ელექტროენერჯის ფულსაც სხვა მიხდის. კიდევ კარგი, რომ დიდ დახმარებას მაწევენ ქნი ნახული შევარდნაძე და საერთაშორისო ორგანიზაცია „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიცოცხლისათვის“, საქართველოს ქალითა საბჭო და პირადად ქნი ზინაიდა კვაჭაძე, ენერგეტკოსი ქალები. ხალხის სიყვარულს რომ არ ვგრძობადე, ძალიან

გამიზირდებოდა. ხშირად მეტიხებთან, რა გავძლავს ასეთი მუშაობის სტიმული, აღბათ იმის შეგრძნება, რომ რაღაცით ვასარებ ხალხს, რომ ჩემი მობინადრეობა კარგად არიან და „დედას“ შეძამინა.

ამ სიტყვების შემდარობაში სულ იოლად დარწმუნდებით, თუკი ერთხელ მაინც ესტუმრებით „საყვანეს“ და თავად იხილავთ, როგორ შესცივინებენ თვალეში ხანდაზმულები საყვარელ აღმაინს, როგორ ეფერებიან, რა მიწეწებით საუბრობენ მასზე თანამშრომლები:

ქეთევან გოგიაშვილი, ბიბლიოთეკარი: – ჩემი დირექტორი გამოვიცვალე, მაგრამ ჩვენსონა ხელმძღვანელი არა მგონია ბევრგან იყოს. თითქოს ერთი ოჯახი ვართ და იგი ყველას დედაა. როცა მჭირს, იძვლავ მგულდება, ვიცი, აუცილებლად დამეხმარება. მოხუცებულნი რომ პირდაპირ გადაგებულა. ამ საქმისთვისაა დაბადებულე. ახალი მოსული რომ იყო, თავად პარსადა, ვარცხნიდა, ბანდა მათ, ხალხი დედას ამ „დედა ტერეზას“ ეძახის. ნეტა ხანაში, როგორ უხდის დაბალებს დღეს თითოეულს. ჩვენ ხანდაზმულ ქალბატონებსაც, თუკი რამე გვერეოდე ეგულებათ, ყველაფერი მისთვის ემეტებათ.

ქნი რინა ჯეჯევა (მობინადრე): ასეთი დაწესებულება რამდენიმე რომ იყოს დღედაქალაქში და ასეთი ხელმძღვანელი ჰყვავდეს, ადრეში მათხოვარი და დანაწარავებული ქქნიში აღარ იქნებოდა. იქნა მოსული ადამიანისთვის აქ ნამდვილი სამოთხეა. ქნი მერი და მისი თანამშრომლები რომ არ ყოფილდებოდნენ, ანდენ ხანს ცხრავურ ჩამოეხიზრობდა თავს. ვერ წარმოიდგენია, თუ კიდევ არსებობს სადმე ხალხი, ასეთ თანადგომბობს და სიყვარულს რომ იმეღებს მოხუცებისადმი.

მას ქნი ნუნე ჯულაყაიძეც უპამს მხარს: კარგის მეტი რა მეთქმის, ქნი მერი რომ არა, ანდენ ხანს ცოცხალს არ ვუნებოდი. ამას გენასაკურობით მწყავედ მაშინ ვგრძობ, როცა ნაგავში მყოფაურე დამშეულ ხალხს გეხვად... ბანი ზვეე ჯღალდინია: მერი მაწაწე მოსიარულე ანგელოზია, ჩვენი დემერი, ჩემი ოჯახისა და შვილიშვილების მსსენელი. ის რომ არა, დღეს ჩემს სიცოცხლეს აზრი არ ექნებოდა.

– ქნი მერი, პროფესიით ბიოლოგი ბრძანდებით. როგორ მოხვდით „ამ გავუმბრბანში“?

– ერთ-ერთი საყვამორო მნიშვნელობის ინსტიტუტის განთავისუფლებული პარტკომი ვიყავი, ბუნების დაცვის კომიტეტშიც ვმუშაობდა და აღმაინებთან სწორეთრობის დიდი გამოცდილება მქონდა. უნორედ ამის გეოკალიწინებით და ბ-ნ ვლიი კაკაბავას რეკომენდაციით მოხვდით დაწესებულების ხელმძღვანელად, რომლის არსებობის შესახებ ადრე წარმოდგენაც არ მქონდა.

– აღბათ, თავიდან მძლიან გავცივობდით...

– იმდენად, რომ წასვლას ვეფიქრებდი. ტრადიციულ ქართულ ოჯახში აღზრდილს მიჭირდა უფროსი ასაკის ადამიანებისთვის შენის შენის მიცემა. შენობა აპარილი იყო, თუქცა ღამაში დიზანი ქონდა. წვიმის დროს ოთახებში წყალი ჩამოდიდა, კედლებს ოხელი ტიხანი უსამოგრების ხშირი მიწეზი ხდებოდა. რემონტის გაკეთება აუცილებელი იყო, მაგრამ 77 ხანდაზმულის სხვაგან გავყვანა და განთავსება მაფიქრებდა. მაინც ვაგრძობე; ძალიან დიდი დახმარება გამიწია ბ-ნმა ირავლი მენა-

● მერი გოგოლა (მარჯვნიდან მეორე) თანამშრომლებთან

მხატვრის თვალში წმინდა სიმეონი

მხატვარი ხატუნა პოპიაშვილი მრავალფეროვანი შინაგანი სამყაროთი გამოირჩევა. იგი ძირითად პრეფერენციას ერთად ფორტირავსთაა გატყვებული. სწორედ რეჟისორ ლევან ნულაძის სექტეტულ გავიცანი ერთმანეთი, სადაც თეატრალური სარდაფის ახალი ცხოვრების ფორტორნივის შესაქმნელად მივყვით. მის სამყაროს ავსებენ მეუღლე პროფესიონალი არქიტექტორი მაღაზ დათუკიშვილი და 9 წლის ანა.

როგორც თვითონ აღნიშნავს, ყოველივეს ქირსდა გახდა რემოს აღქმის ქალაღმე გადმირჩანის სურვილი. ჯერ კიდევ საბავშვო ბავშვს გამზრდელისთვის დიდი ფორტლები მიუთხოვია ხალხის დასახატავად. ეს ნამუშევარი იქვე გამოუკეთიათ კიდევ. სკოლის პერიოდში ოჯახის დიდი ბიბლიოთეკიდან განსაკუთრებულად მხატვრების ადობებით ინტერესდებოდა. ხატუნას მამის პროფესიული საქმიანობა მოსკოვში ხშირ მიღვინებთან იყო დაკავშირებული. მამას ქალიშვილისთვის ხშირად ჩამოქონდა მხატვართა ადობები, სხვადასხვა საინფორმაციო ჟურნალები, წიგნები, რაც მის თვალსაწიერს აფართოვდა და შინაგან სამყაროს აშლიდრებადა. როდესაც სახლში მხატვარი არავინ გვახს, პროფესიის ასარჩევად მშვიდა გადაწყვეტილებების მიღება. თავის არჩევანით ხატუნა პოპიაშვილი ნათესავის, მოქანდაკე დათო სისარულიძის მადლიერია, რომელმაც ოჯახს ურჩია გვიგინის ინტერესი მხატვრობისადმი წაუხალისებინათ, რასაც მოკვება მომზადდება მხატვრებითა მერაბ ცინცაბაძისთან, თუმერ მაჭავარიანთან, ჯემალ კაკულიასთან. შემდეგ იყო სამხატვრო აკადემიამ გატარებული წლები, ქსოვილების კათორაზე გობელენის, ბატყისა და თქვის ტექნოლოგიის ათვისება. მაღდინის ქუჩაზე. აკადემიასთან არსებული სახელისნის მუშეუქმის მუდმივქმედ ქსაზოხიციამ საუკუეისო სტუდენტების სადღობოში ნამუშევრებთან ერთად ხატუნა პოპიაშვილის გობელენი „სამყაროს აღქმა“ ინახება.

მან სამხატვრო აკადემია 1989 წელს დაამთავრა, სპეციალობით – ტექსტილის მხატვარი – გობელენისტი. რა თქმა უნდა, მუშაობის აბრეშუმზე (მატყა), აქვს ხეობი და გუამში შესრულებული კომპოზიციები.

1985 წლიდან ქსოვილების კათორა მთავრდობის კათორას გაბოყო და კათორის გამგედ გვიე ყინდარული დაინიშნა. მის მოვლასთან ერთად სტუდენტების მუშაობის მეტი თავისუფლება მიეცათ: ზორციელებდა ნოვატორული იდეები, იცვლებდა სტრუქტურები. გვიე ყინდარელის და მუდგა ხილბადის თაობისთან საქართველოში მხატვრული ტექსტილის საინტერესო სკოლა ყალიბდება. სწორედ ამ პიროვნებებმა მხარეს ხატუნა პოპიაშვილი გობელენის ხელოვნებას. მხატვარი ქალბატონი გობელენის ფაქტორისთვის შესატყვისი ესემის შექმნის ცდობისი. ქსოვის ტექნიკა იცვლება. ქსოვის მანერა უფრო მეტად ექვემდებარება ცემის მოთხოვნებს. ეს ნამუშევარი ახალ ელფერს სძენს. საინტერესოა, რომ მხატვარი მასალის თვითონ დებავს ყველა ტრანსლერ ნოვინში, რაც ფაქტობრივად ყოველს ქსოვილის ბალიერის მომზადებაა. „გობელენი ისეთი ტექნიკაა, რომლის შესრულებაც დიდ დროს მოითხოვს. „ნამუშევარი თუ ჩემთან არ რჩება, მისი ხეობადა გავიყვინის სურვილი მიხნდება“, – აღნიშნავს ხატუნა. ისიც ემსხ, რომ ჩემთან ხელობისნის შრომით ოჯახის რჩნდა მშვიდა. შემოქმედე ადამიანების ნაცვანი ჯერონად არაა დავასებული. დღეს ბეერი კარგი ხელობიანია, რომელთა შემოქმედებასაც საზოგადოება არც კი იცნობს.

ამ მხრე თავის წამოჩინების საუკუეთოს მსაუკავება გამოფენებსა და სიმპოზიუმებში მონაწილეობაა. 2000 წელს მხატვარი-გობელენისტის გვიე ყინდარელისა და მისი მეუღლის მაღის დახმარებით ქართველი მხატვრების ჯგუფი ქ. ჭკვიანი ტექსტილის საერთაშორისო სიმპოზი-

უმზე თავისი ნამუშევრებით წარსდგა, მათ შორის, ხატუნა პოპიაშვილიც იყო. სამუშაოდ, საქართველოში ეს მოვლენა არ გამუქებულა. 2002 წელს ქართველი მხატვრების იგივე გამოფენა მოეწყო.

2001 წელს კი ხატუნა თავის კოლეგა ნინო კუპრაყასთან ერთად რიგის სიმპოზიუმში იღებდა მონაწილეობას, სადაც მისი ნამუშევრებიც იყო მოწონით, რომ ევროპის ტექსტილის გართიანებაში გააწერინანეს. რიგის სიმპოზიუმზე სხვადასხვა ქვეყნების მხატვრული მხატვრობა ჯგუფი მუშაობდა. ხატუნა პოპიაშვილმა ბეერი საინტერესო მხატვარი გაციონ, საშუალება მიეცა მათი მუშაობის ტექნიკას დავიკოვებოდა. ლატვიელების მხრიდან ყველაფერი მაღალ დონეზე იყო ორგანიზებული, რიგამი ჩასულ მხატვრებს ყველა პირობა შეუქმნეს, მასალებით მოამარაგეს, ბოლოს გამოფენა მოუწვევს და სიმპოზიუმის მსვლილობის პერიოდში შექმნილი ექსპონატები მუდმივქმედ საკამოეფერი დარბაზში დატოვებდა.

1997 წლიდან მხატვარი ნინო ყოფიძის ინიციატივით შექმნილმა „საქართველოს ტექსტილის ჯგუფმა“ ამ მიმართულებით მომუშავე მხატვრები გაერთიანა. მას შემდეგ საქართველოშიც მოეწყო სამი საერთაშორისო დღის სიმპოზიუმი. ამით ახალი ურთიერთობების დამყარების საშუალება გვეძლევა. საქართველოში მიღობინ ევროპული და ამერიკული მხატვრები“, – აღნიშნავს ხატუნა და წელს ერთობლივ რში დავგვიმოდ რიგით მუითხ სიმპოზიუმში მონაწილეობას აპირებს.

● იერუსალიმში, ჯგერის მონასტერი. ხატუნა პოპიაშვილის ფორტ

სამხატვრო აკადემიის დამთავრობის შემდეგ ხატუნა გვიე ყინდარელის შემოქმედებით ლაბორატორიაში მუშაობს, კულტურის ინსტიტუტის ქსოვილების კომპოზიციის პედაგოგადაც ითვლება. ასპირანტურაშიც აბარებს და თავის ნამუშევრებში მომავლის ტვრტების ფილოსოფიას ავითარებს.

მისი მთო ფორტოვრებაა. ძირითადად საკამოეფერი ფორტოზე მუშაობა იზიდავს. როგორც ტექსტილის, ისე გობელენისთვის ხეობინებას საქმე გვაქვს ფერთან, კომპოზიციასთან, ვანათიასთან. უბრალოდ, ეს გამოსახვის სხვადასხვა ნამუშევრებია. აზლა ხატუნა ფორტისა და ტექსტილის დავამუშავებს (ცდილობს, ორი მამის მურქებში დიდ პერსპექტივას ხედავს).

სამოყვარული ფორტოვრება იქერ კიდევ მაგისტრის მუფრის მმასთან ერთად ყოფილა გატაცებული. შემდეგ მეუღლეს საზღვარგარეთის მიღვინებების ფორტოვრეკციის შექმნით ენებარებოდა. ყველაზე შთამბეჭდავ ნამუშევრად 2000 წელს აღტობის ბარსუნინოვ დღესასწაულზე საპატრიარქოს დღევნაციასთან ერთად იერუსალიმში ვიზიტის ამსახველი ფორტოები მიანია.

ოჯახში სამი დღემამშვიდობინ ყველაზე უმცროსი ყოველივის გრნობდა განსაკუთრებულ მსურნელობას. თავად ერთი ლამაზი თიხლისორი ოჯახის დედა და დასახლისი თავის მხატვრული შემოქმედებას კვლავ გატაცებით აგრძობებს. ფორტოვრებაშიც უკვე პროფესიული დანტორება შეიძინა. მხატვრის მიღვრის შინაგანი სამყარო იმდის ბადებს მისი ახალი მიღწევები ვიხილობთ.

თაბარ 60606

პრინცი ოცნახებითი წიკოს

დიანსეულ დიმილიანს ათასობით გოგონა შესტყვის. მისკენ ასობით ფოტოკამერა მიმართული: ტიტული - პრინცი, სტატუსი - 21-ე საუკუნის „სექსი სიმბოლო“ უღიამ ანტურ ლეის ვიბიორი.

უმატიე ადამიანი ცილობს პრინცი ულიამს ინტერნეტი შეტკობინება გაუგზავნის. გასულ წელს ურნანდა „ფიფლა“ ის პრინციტის ერთ-ერთ უღამაშეს ვსაწეულად აღიარა. მან პოპულარიობით ლიონარდო დე კაპრიოსაც გაუსწრო და ახალი ათასწლეულის კუმბრი გახდა. რას ნიშნავს ყოველივე? არის გოგონების ისტრეია. ურნანდოსტების აფოტიკა, ფოტოები წაშეფან პრესაში, ცხელი ხაზები თავყვანი-სტეკლილი ჩაიყვის. ახალგაზრდებს სურთ, საიდუმლო გაუხსნან და რწევა ჰქონინონ.

ის დღეს პრინცი, მომავალში აუცილებლად გახდება გავრიანბული სამეფოს და ჩრდილოეთ ირლანდიის მეფე ულიამ V. ამ უშეშე, მითრეს ახალგაზრდას აქვს ქვიბისფერი თმა, ცისფერი თვალები, 180 სმ სიმაღლე, 52 კგ წონა. მან დედისგან სილამაზე და დახეცილობა მიიღო, მამისგან - მეფური კეთილშობილება.

დღეს ის უკვე ასრულებს ვარსკვლავის როლს, თავდაჯერებულად იბიება და უწინდელისგან განსხვავებით პრესასაც წყალობს.

პრინცი ულიამი დაიბადა 1982 წლის 21 ივნისს, ორმაზით დღეს, ლონდონში, წინით - 2800 გრე, ეს ბიჭისთვის ცოტაა და ამიტომ მშობლები ძალიან სურვილობდნენ. მომავალი მეფე მონაღალ კეტერინსტეგის არქივისსეპოსმა. მან იტყარა VII-ის 1842 წლის მაქამნებთან პერანგში შემოსილ ჩეილს იორლანდის წყლი ასურა.

მშობლები პატარაზე გიჟდებოდნენ. დიანამ უღუბის თობი თანამედროვე დიზაინით მძირთი, კვდლები საბჭოელს ვერგებში - ლურჯი, თეთლი და თეთრი ბაჭუბით გაფორმა.

ახალგაზრდა დედა ზნაიად მუხლები ისემადა შეიღოს და ამბობდა: - დიდი დრო გახდება, ქალები მასზე გაგიჟდებიან. პრინციესას ბიჭუნას თანამედროვე სტანდარტებით აღზრდა სურდა. ულიამი ფილი და ცოტა თაზელი ბაგუში იყო, რაც დღეს ძალიან მისწონდა.

დღევანელი ფიქრობდა, რომ შეიღოსშეიღოს ქვისნოტიონის სასახლეში უნდა ეცხოვრა და სხვა ბაგუბები მასთან სათამაშოდ სეკვიალურად მიეყვანა. მაგრამ დიანამ მოახერხა მუღელად დარწმუნებინა, რომ უკუეთვი იყვებოდნა, თუ მუღელს თაისუფლებას მისცემდნენ და სასახლეში არ გამოეტყვადნენ. ჩარხი დათავინდა, რადგან „მწარე“ მოიწინებდა ქვინდა თავის შემუღულად ბაგუბობაზე. ჩვეულებრივ ადამიანებთან ურთიერთობას რომ შესწავლიდნენ, ულიამს და გარი ბაღში მიიყვანეს, სადაც აღსაზრდლებს ცელეობისათვის უშკაცრებად სციდნენ.

ერთი წლის შემდგ ულიამმა ვაჟთა კლიაინტრინტის გადიამებით, ხოლო 1995 წელს - იტონის კოლეჯში. ეს დედა დიანას ძალიან მოწონდა, რადგან იქ მისი ძმა - მომავალი გრაფი ჰაუტერი სწავლობდა.

იტონი მართლაც პრინციის შესაფერისი სასწავლებელი იყო. სადაც სემესტრში 20-30

ათას დოლარს იხდიდნენ. ამას ემატებოდა 3 ათასი დოლარი უნიფორმისთვის.

ულიამს სკოლაში პრევილეგიები არ ჰქონია. ჩვეულებრივი პატარა თობი, კარზე წარწერის ვარგზე. ფუფუნების საგნებშიც მხოლოდ საკუთარი აბასანი და რადიოთი სარგებლობდა. მჭობოდ თობაში მისი პირადი მცველი ცხოვრობდა. ულიამი ოცნებობდა კომპიუტერზე, მაგრამ მამა უკრძალავდა, არ უნდა დრო სულელურ თამაშებზე დაეკარგა.

1992 წელს დედ-მამის დამხობრა ულიამმა ტელევიზიით შეიტყო. ეს ბიჭისთვის დიდი დარტება იყო. მართალია, ამის შესახებ დიდსებან აღრეც შეიტყო, სანამ განსამაურდებოდა, მაგრამ მინც არ იჯერებდა. ახლა კი მწარედ ატრდობ, თობაში ჩაიყვტა და აღარ გამოიღიად. მას ორივე ძალიან უყვარდა.

დიანასა და ჩარლსს უთინზობდა ბაგუბების აღზრდის საციონშიც ჰქონდათ. ლედი და ბიჭებს თაისუფლებ ჯინსებს, მაისურებს და სამეღერი ქოთოუებს აცემდა. არდადეგებს მათთან ერთად ვეკვლავ „ცხელ“ კურორტებზე ატრდებდა. მიგზამაურბობის ისინი „მადრანდალსმა“ პამპურტერებსა და კოვა-კოლას მიობითმედნენ. „სერფიზიტი“ ცურავდნენ კარიბის ზეზიში და სათობით სეირნობდნენ „დისნეი-ლენდში“.

მის უდიდებულეობის ბიორგოვის სარა მარსეფორდის ზნობი, დღეღყოთი კატერინა უღელად არ მზაირებად აღზრდის ასეთ პრინციბებს. იგი ბრალს სავედერობდა და ვეკვლავის ხალხზე ზემოქმედებად თვლავდა. ელისბეტიც სავედერობი გარეუღელწეულად სამარბობანი იყო, რადგანაც პრინციესა თაისევე აურბობდა ფოტორეპორტიორებს, თუ რომელ მდებლობე პირებზედა ბაგუბებთან სავარდა.

მუღელისგან განსხვავებით, ჩარხი ბაგუბს მომავალ მონაგუბებად ზრდდა. მამასთან ბიჭებს სასახლის ეტეკეტის მთელი სიმაყცირთი დეცვა უზღებობდათ.

მშობლებს დიამეტროულად უთიბობისაწინააღმდეგო საეცილო ულიამს თან არობდა, თანაც კი ის და გარი ცილობდნენ გავრეკიით, რას წარბოჯავდნენ სინამდვილეში. დედ-მამა მათ განუწყვეტლივ სხეადსხეა მზარეს ექამეზობდა.

ულიამი 13 წლის რომ გახდა, მამამ კიდევ ერთი კამერინტერი აჩუკა. ჩარხი ფოცეკლევის მეფურ საბურტებს უკუთვებად უფროს გაეს. დედის შესახებ ბიძნური პრევილეგიები და მისი სასიყვარული რომანი ეგვაბტელ მდობად დიდი აღ-ფიფილიან ულიამბისთვის ტრავადი იყო.

დიანას საყვდილი პარბის ვიგრაბამი და ვეკუბი და საქმეში ბრტანეთის საცესასმასურტეზის მონაწილეობაზე, ისეთი მტკიცებულება შეიღებინასთვის, რომ წუხილს ხშიამალა ვეკვ კი გამოითვამდნენ. ნოუთ, მართლა მათ მიუყვს დედა? - მამამ აუხსნა, რომ პრინციც არ ტობინ. მამის სამივეს მუღდის თვიც ედელ კამერბის ბენ, მაგრამ შეუღელს თავის შეკავება.

მამსწინათ ერთ-ერთსამ ახალგაზრდულმა ურნანდამ ულიამის თთი დავებობით მზარე დასახეულა. აი, ზოგებობით მათობანი: მან იცის, როგორ გავროს, ძვირფასი ფეხსაცმლის მაგონრად ბრტასები აცევა, სირბილში მონაწილე

ობის არ ეშინია, და ბოლოს, პირველად, რომ სამეფო ოჯახის წევრი ასეთი პოპულარულია თინეჯერებს შორის.

თაისი დაბადების მეთექვსმეტე წელი აღინიშნა სასახლეში კი არა, მეგობრების წრეში აღინიშნა. შემდეგ ახალი ამბების სააგენტოს სარეველი წერილობითი ინტერვიუ მისცა, სადაც ვეკვლავა, რომ ჰყავს საყვარელი მუვი ლარბადორი, სახელად ვიჯი; შაბათობით ჩაის მიობითმეკვ ვინიერბის სასახლეში ბებისასთან ერთად, რომ შოკერებულა ერთი პულეფასციით და გოგონების ექვეთი, რომლებიც ვიგორდნენ. მასთან ვიგნა იმბროტ ვინგნა, მუღელთა ვეკვადური ვეცილობდა. ურნანდოსტებთან პრინციც ისიც აღიარა, რომ მოსწონს მოღური კლეუბები, საყვარელი მუსეკალური სტლიო, ტექნიპობი და სულაც არა აქვს მეფური ვეკობინება. მისთვის ქალის იდეალი პამელა ანდერსონია და თურბე ოცნებობდა კომპიუტერზე, რომელიც მამამ აუკრძალა.

ის ახლა მტედად თავდაჯერებულია. იცის, რომ მისთვის ვეკლა კარი და ვეკლა ვული დიაა. იგი მთელი სამეფოს და დედისეული დამატევევებელი დიმიბის მუღლობდა, მომავალში რას იზამს, თაყვად გაღწევეტს.

წლის 21 ივნისს პრინცის სასახლეში თაისი დაბადების დღე იტვიბი.

მომავლა მამა ჩიქოსანას

აქედან სკოლას თანხისი ისტორია აქვს...

იგი პატარა სახელმწიფო სახელმწიფოში. სარეკა, სადაც ნათლად აირკლება ქვეყნის ქვეპარტი სახე. უჭირს დღეს საქართველოს და ბუნებრივია, ვასაჭირო ადგით სკოლების შესვეურთაც. თუმცა, მათდა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მხოლოდ ღმერთის იძუდად ნამდვილად არ არიან. ხნის გზას თაყად ეძებენ.

ეძებენ და პპოვედლო, ნათქვამია. და მართლაც, ვინც როგორ ეძებს, ისე პოულობს ჩიხიდან გამოსავალს.

ამჟამად თბილისის 124-ე საშუალო სკოლას წარმოადგენით, რომელიც გაისად ორმოც წლის ზღვდა. ორმოც წელი ისტორიისთვის ერთი წამის ტოლფასიც არ არის, მაგრამ სკოლისთვის მთელი ცხოვრებაა.

124-ე სკოლას საქართველოს დამსახურებულმა მასწავლებელმა ეთერ ჯაფარიძემ ჩაუყარა საფუძველი. საქმის არაჩვეულებრივი მცოდნე, ენერგიული, ბავშვებზე უსაზღვრო შეყვარებული ადამიანი ოცდაათი წელი ხელმძღვანელობდა სასწავლებელს, რომელიც თბილისში ერთ-ერთ საუკეთესოდ და სამაგალითოდ ითვლებოდა და ეთერ ჯაფარიძის სახელით მოიხსენიებდნენ. ქნი ეთერის გზას ეყვებოდა გაგრძელება არნო გაბრიჭიძემ, რომელიც 1989-96 წლებში მოღვაწეობდა.

ეს იყო ზრევეისა და გლოვის წლები. ბ-ნმა რენომ შუქმძებელი შექმლი. მართლაც ერთგული მებრძოლივით დაიცვა სკოლა და ბეწვის ხიდზე უცნებლად გამოატარა.

1997 წლიდან 124-ე სკოლას ლია კოსტავა ხელმძღვანელობს, ქალბატონი, რომელიც, როგორც ამბობს, ყველანაირად ცდილობს შეინარჩუნოს და განავითაროს მისი კეთილი სახელი და ლამაზი ტრადიციები. ფუჭად ლაპარაკი კი ნამდვილად არ სჩვევია, რაზეც მრავალი დიდილომი თუ სიგელი მეტყველებს.

- ვველა ადამიანს თავისი მუშაობის მეთოდი და ხელწერა აქვს. ქნი ლია, რისი გაკეთება გინდობდა და თუ შეძელით დასახული მიზნების შესრულება?

- ფრანგული ენის სპეციალისტი ვარ და ჩემი ინიციატივითა და პედაგოგების ხელშეწყობით 1997 წლიდან სკოლაში გაძლიერებულად ისწავლება ფრანგული ენა. აქედან გამომდინარე, ურთიერთობა დაგაძაფრეთ საფრანგეთის ქალაქ ნანტის ერთ-ერთ სკოლასთან. ჩვენს მოსწავლეებს აქტიური მიმოწერა აქვთ იქაურ თანატოლებთან, რაც ენის უკეთ ათვისებაში უწყობს ხელს. სასწავლო-შემოქმედებითი და კულტურული ურთიერთობა გვაქვს ნანტის მერაისთან. იქაური დღევანდელი სტუმრადაც გვევლიდა წარწეული. ფრანგი მეგობრები ინტენსიურად გვეზმარებთან, გვამარაგებენ მეთოდური და სასწავლო ლიტერატურით. ვგვგობობთ საფრანგეთის საელჩოს თანამშრომლებთან, რომლებიც ხშირად გვასახურებენ მხატვრული ლიტერატურით.

ამას გარდა, მოსწავლეთა ვადემიური ღონის ამადლების მიხინით ჩამოყვადიბით პუმანიტარული, ტექნიკური, ესთეტიკური აღზრდის, დაწვევითი კლასებისა და კლასის ხელმძღვანელთა სასწავლო კათედრები.

ითითულ კათედრას თავისი დანიშნულება და ფუნქცია აკისრნია. მთავარ მიზანს კი ამა თუ იმ საგნის მაღალ ღონეზე სწავლება წარმოადგენს.

- დიდილომებისა და სიგელების რაოდენობით თუ ვიმსჯელებით, სკოლას დიდი წარმატებები აქვს რაიონულ, საქალაქო თუ რესპუბლიკურ კონფერენციებსა და ოლიმპიადებში...

- ჩვენს სკოლაში მართლაც მაღალ ღონეზეა კლასგარეშე მუშაობა. სისტემატურად ვატარებთ ლიტერატურულ კვირეულებს, სტუმრად ვიწვეთ ცნობილ ადამიანებს, ახლო ურთიერთობა გვაქვს ტექნიკური უნივერსიტეტის თეატრთან „მოდის ნახე“, რომელსაც წევრად ბუცხრაიძე ხელმძღვანელობს. სკოლა ვანსალი ცხოვრებით ცხოვრობს. მოსწავლეების დიდი ნაწილი მხატვრულ წრეებშია გაერთიანებული. ჩვენთან ფუნქციონირებს არაჩვეულებრივი ზალხობი ცეკვის ანსამბლი დათო და ჭკვიერ ბიზუების ხელმძღვანელობით.

● ლიანა კოსტავა

● სტუმრები სკოლაში

● გამოსაშვები საღამო. XI კლასი. ხელ. მ. წაწიშვილი

დდი წარმატებები აქვს სიმეორის ანსამბლს (ხელ. მედიო მტრეკელი და ნანა დლიძე). ნაყოფიერად მუშაობენ მხატვრული კოლექსია და ლიტერატურულ-მეცნიერული ცენტრი, მხიარულია და სპირაანთა კლუბი, ინტელექტულები, ნორჩ ფოლკლორისთა წრე.

ყველაფერის ჩამოთვლა შეუძლებელია. წელსაც სხვადასხვა კონკურსებსა და ფესტივალებში აქტიური მონაწილეობისათვის სამეორის რაიონის ხელმძღვანელობამ სიგელითა და ფასიანი საჩუქრით დაგვაჯილდოვა.

ახალ სასწავლო წელს მოსწავლეუთა ინტერესის გათვალისწინებით ჩვენს ბაზაზე გაიხსნება ხელოვნების სკოლა, რაც კიდევ უფრო საინტერესოსა და მრავალფეროვანს გახდის ჩვენი სკოლის ცხოვრებას.

- სკოლაში მუშაობა ადვილი არასოდეს ყოფილა, მაგრამ როგორც ვიცა, დღეს კიდევ უფრო მეტმა მითულად და პირობულად იმნა თავი...

- ვგონიბეობი. 1970 წლიდან განათლების სისტემაში ეფუძალი და შემოძლია ერთგვარი პარალელი გაეჯილო, რა იყო ადრე და რა მდგომარეობა დღეს. დავიწყებ იქიდან, რომ მოსწავლეუთა კონტეგენცია საგრძნობლად იკლო. ადრე თუ 6-7 პირველ კლასს ვიღებდით, ახლა მხოლოდ ოცო იხსნება. რასაც ხედავთ, ყველაფერი კონკურსტების დროს არის გაჯივებული და შექინებული. ნელ-ნელა ყველაფერი ცვლება, უფუძლებლად. შეკეოებისა და ახალი ინვენტარის შესაქინება კი თანხები არ მოგვეპოვება. იხევა და იხევა მშობლების ხელშეწყობითა და მხარდაჭერით ვაგერხებთ და-ტრეკულებს მაჯივლებსა და სკემების განახლებებს. დღეს თითოეული თეთრი სანატრელი და მხელად მოხაბიუებულია.

სკოლა ჩემი შიკრე იფიანია. დიდ დროს აქ ვატარებ. დღე-ღამე არ მასვენებს იმხე ფიქრი, რა გაჯიკეოთ მის ახალრძინებულად, ლამაზ ტრადიციების შესანარჩუნებლად. დირექცია მართლაც შეუძლებლებს აკეოებს, მაგრამ ვაკეებს პირობებს, რომელსაც საკუთარი ძალებით ვერ მოგვაგრობებ: მისისგრამ საგრძნობლად დაბანანა შენობის მარცხენა ფილიეული. იძულებული ვაგებდი, ამ კორპუსში შემეწყვიტა სწავლის პროცესი, სამეორის რაიონის დელეგატებმა მხიელ მაჯავარიანმა პირიქითან რეკომენდაცია გაგვიწია და სკოლის შენობის რესტავრაცია მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერაში ჩასვს. ესარეგბლობ შემთხვევით და ძალიან ძირდა გადაუხადო ბნ მხივლებს, რომელიც ძალიან დიდ ყურადღებას იჩენს ჩვენდამი. არანეულებრივად გულისმძიერი პირობებზეა ბრძანდება. ხშირად ვგეტრეობის და გვეკითხება, რა გიჭირთ, რით შემოძლია დავეძნობით.

მაღლობა მინდა ეუთხრა სკოლაზე შეყვარებულ, მაღალკვალიფიციურ პედაგოგებს, რომლებიც პირნაზლად ასრულებენ თავიანი მოვალეობას. ესენი არიან: მანანა ლომიძე, ციკლა ხარულიძე, მანანა წაწმეული, როსუდან მურცხვალაძე, ციკო ყურაშვილი, დალი ომიძარი, მანანა ბაქაძე, ნატო მელიშვილი, ეთერ გვაჯაშვილი, ნატო ავალიანი. ასობი მასწავლებლები მუშაობს ჩვენთან დღე თითოეული მათეიანს დამსახურებდა, სკოლა პირნაზლად რომ ასრულებს თავის დანიშნულებას.

- ხაგრძნობლად შეიცვალა ბავშვის ფსიქოლოგია. ხამწუხაროდ, რა დასაძალია და მოსწავლეუთა დიდ ნაწილს სწავლა არ უნდა. წიგნი ტელევიზორმა და კომპიუტერმა შეცვალეს. როგორ ფიქრობთ, თანამდროვე სკოლა იძლევა საჭირო განათლებას?

- როგორც ვიბიარბი, ჩვენი სკოლა დაკომპლექტებულია ერთ-დირებული პროფესიონალებით, რომლებმაც იციან რა უნდა აკეთონ და როგორ აკეთონ. მაგრამ თუ ბავშვმა სწავლის სურვილი და ინტერესი არ გამოაძიქვანა, შედეგი არ იქნება. დღეს მშობლები უმარავ ფულს ხარჯავენ, რათა შვილები ეკრძო პედაგოგებთან მოძახლან, მაგრამ თავდაც მოსწავსენებთან, ხშირად წყალობით აყრება ფულიც და მშობლებს მინდობაქც. თუმცა ჩვენს სკოლაში ბევრია ისეთი მოსწავლე, რომლებიც არც ერთ საგანში არ უსწავლიან და საკმაოდ კარგი წარმატებები აქვთ სწავლაში. სწავლებლის პროცესში ხელს ისიც ვაკეობს, რომ ყოველ წელიწადს იცვლება სახელმძღვანელოები. თანაც თითქმის ყველა

საგანში სახელმძღვანელოების რამდენიმე ვარიანტი არსებობს. წელს განათლების მინისტრის აღექსნადრე კარტონისა და ნებულების თანხმად, ხელმეკრებსა დადევი გამოიკეცობლათან, სკოლაში შემოვიტანა სახელმძღვანელოებს და შედარებით ხეობისწვილი ფასებში ვაიფივდება. ასე რომ, ვეფიქრობ, ამ პრობლემასაც უშელებლა.

ახლანანს განათლების სამინისტროს დებულების მიხედვით შემოქმადვეი წესდება, რომლის თანხმადაც სკოლას იურიდიული უფლება მიენიჭება და მთელი ქიონების განჭვარავი დირექცია იქნება.

ასევე აუცილებელია მოგვარდეს დაფინანსების საკითხიც. პირდაღ მე მიმანანა, უკეთესი იქნება, თუ ჩაგვერიცხება გარკვეული რაოდენობის თანხა, რასაც მთელი წლის მანუვლობა სჭირიობისამებრ გამოიყენებთ.

- ცოტა ხანში ბოლო ზარი დაირეკა და მეთერთმეტეკლასელები ცხოვრების პირისპირ აღმოჩნდებიან...

- საშეუხაროდ, ჩვენს ბავშვებს საკმაოდ ძაკარი გამოცდა უქვე მოწევი ცხოვრებამ. ზამთარიში ორო მეჯიარნი ტრავგეულად დალეკუბთ. ვიგორე ზასეშვილი და ნიღარ ზაქარეიშვილი - ზასე და მზუილა, როგორც მათ ექახდნენ. მიხიელ მაჯავარიანმა გულთან მიტანა ჩვენი ტყიილი და ბიჭების სახელზე სკოლის ექობში წყარო გაეკეცინათ.

დალუპისი წინა დღეს ზასე და მზუილა მთელი დღე მღეროდნენ. კლასლებს რომ უქეძამთ, ვაჭმედი, რა გაძღვრებით, უგახუხიან, ვანა ხევა კი ვიძღვრებთო. როგორც ჩანს, გული რაღაც ცუდს უგრძნობდათ.

ბიჭები საშეძამოდ წავიდნენ ჩვენგან. მათი სახელების უკვდავსავსაფივებს ეს წყარო დაგვარჩება, სადაც ყოველ წელს ბოლო ზარზე შეფერიბიან ჩვენი სკოლის მეთორმეტეკლასელები.

...იმ დღეს განსაკუთრებით ღამაშებში იფენენ ნარდრდა მოხატულ-გაფორმებულ თიორ წინსაფრებას და თიორ პერანგებში გამოწყობილი გიგო-ბიჭები. ზასე და მზუილას წყაროსთან შეკრებილიყენენ და მღერობრდ ემშვიდობებდნენ უდროოდ წასულ ბიჭებს და მათთან ერთად ბავშვობას - უდარდელს და ზალისიანს, მხიარულს და ონავარს.

წიდა კევივან წამებულის სახელობის ეკლესიის მოძღვარმა წყარო აურხანა და ბიჭების სახელზე პარაკლისი გადაიხანა. სკოლას ესტუმრა ბნი მიხიელ მაჯავარიანი, რომელმაც თავისი აზრი გაგვიხიარა:

- ეს დღე საშეძამოდ დაამახსოვრდება ყველა ჩვენგანს. ბიჭების თანაკლასელებს ეს სეკა და წუხილი მიხიელ ცხოვრების მანიხიებზე ვაგვევთ. ვუსურვებ, რომ მეტი გულისტყიილი არ ენახი...

124-ე სკოლა ერთ-ერთი სამაგალითოა თბილისში. ვარეუბნების სკოლებს დიდად არ წყალობენ, რატომღაც მეორეხარისხიონად ითვიან, მაგრამ უნდა ითქვას, რომ ასეთი მოკლეობა გვერი ე.წ. პრესტიჟული სკოლა არ არის, რომლებსაც საკმაოდ სიცილდურ თანხებს ახარჯავენ. დღეს საკრებულო ყველანაირად ცდილობს, ეს თანხები მიზანმიმართულად გამოიფოს.

ზრის გამოქემა ვიხივე ისანი-სამეორის გამეგობის აპარატის უფროსის მოადგილეს ქნ კლარა სეანიძეს.

- ძალიან მიყვარს ეს სკოლა. მის მშენებლობაში მეც მიმდებვის წვილები. ქნი დია არანეულებრივი დირექტორია. როგორი დაუწარულიც არის სკოლაში, ისეთივე აქტიურია საზოგადოებრე საქმიანობაში. იგი ვახვავდა საერთაშორისო ასოციაცია „საქართველოს ქლები“ მშვიდობისა და სიკეთელებისათვის“ რაიონული ორგანოზაციის წევრი, სამეორის რაიონში ჩატარებული ყველა დღინისძიების ერთ-ერთი ორგანიზატორია და სულსინამდგეული.

მზით ავისილიყო სკოლის ექო. მზე ჩამდვარიყო წყაროსთან შეკრებილი მეთორმეტეკლასელებს თვალბები. მზით განათებული და გამძიარა ფოფილიფოს მათი ცხოვრების გზაც.

ზანაზანა დიანხელიწონის დანხანაჯეჯეჯე

ზაფხულის ცხელ დღეებში, როდესაც დიდად არ გეკმაში-
ვნებათ მსუყე კერძები /შემწვარ-მოხრაკულის და წიწილას
გარდა/, თან როცა ბოსტნეულის ასეთი სიუზვეა, მოამზადეთ
ხორციანზე არანაკლებ გემრიელი და ვიტამინებით მდიდარი
საზაფხულო კერძები. მაგრამ ჯერ მანც შემწვარ-მოხრა-
კულის შეგახსენებთ.

მასალა: 600 გრამი ძროხის ან ბატკნის კარგი ხორცი, 1
კილო კარტოფილი, 5 ცალი საშუალო სიდიდის პამიდორი,
4-5 თიხი ხახვი, 3 ცალი ბულგარული წიწყა, 1 კონა ოხრა-
ხუმი.

გარეცხილი ხორცი მილიანად მოათავსეთ ქვაბში, და-
ახსით მღვლარე წყალი და ადუღეთ 10 წუთი. შემდეგ ამო-
იღეთ, დაჭერით ბრტყელ, ზომიერ ნაჭრებად, მოაფრქვიეთ
მცირეოდენი მარილი, ამოგანგლეთ ორცხობილას ფხვნილში,
დალაგეთ სქელძირიან ტფაშზე, დაასხით ზეთი /კარაქი ან
ერბო/, დაახურეთ ზუფი და შეწიეთ ისე, რომ ხორცი იყოს
შებრაწული, მაგრამ რბილი და ფუფფულა. ცალკე ტფაშზე
მოშუშეთ ალყა-ალყად დაჭრილი ხახვი, ცალკე შებრაწეთ კარ-
ტოფილი, ხოლო თესლგამოცხილი ბულგარული წიწყა და

პამიდორი მოათავსეთ ერთ ტფაშზე და შეწიეთ ზეთში /ორი-
სამი სუფრის კოვზი ზეთი და ერთი სუფრის კოვზი წყალი/
მაქციეთ ყურადღება, რომ პამიდორი არ ჩაეგმალეთ.

როცა ყველაფერი მზად იქნება, გაშლილ თევშზე ან ლა-
ნგარზე ხორცის ნაჭრები დააწვეთ ჯვარედინად, ცარიელი
ადგილები შეავსეთ კარტოფილით, ზემოდან თანაბრად გადა-
ანაწილეთ პრულკული ხახვი, მოაფრქვიეთ მარილი და შავი
პილპილი /ცხებაზე წითელიც/, შემდეგ დააწვეთ პამიდორები.
ბულგარული წიწყა კი დაჭერით რგოლებად და მორთეთ
„შემწვარ-მოხრაკული“, ზემოდან მოაფრქვიეთ წვრილად და-
ჭრილი ოხრახუმი.

„შემწვარ-მოხრაკული“ შეგიძლიათ მოამზადოთ უხორცი-
ოდც. ხორცის ნაცვლად გამოიყენეთ 1 კილო ბადრიჯანი და
ყველა იგივე პროდუქტი. ბადრიჯანი სიგრძეში დაჭერით ოთხ
ბრტყელ ნაჭრად, მოაყარეთ მარილი; მარილმოყრილი ბა-
დრიჯანი 15-20 წუთის შემდეგ გარეცხეთ, დაწრიეთ და შე-
წიეთ ზეთში ორივე მხრიდან. დააწვეთ ლანგარზე ჯერ შე-
მწვარი ბადრიჯანი, შემდეგ ყველაფერი იმავე თანმიმდევრო-
ბით.

პარკიჯანი ნიგოზის სუნეში ანუ სასაჯეჯე

მასალა: 1 კილო ბადრიჯანი, 1 ჩაის ჭიქა გატარე-
ბული ნიგოზი, 7-8 კბილი ნიორი, 1 კონა ახალი ქინძი,
მარილი გემოვნებით, 2 ჩაის ჭიქა ანადუღარი ცივი
წყალი.

ბადრიჯანი სიგრძეში დაჭერით ოთხ ბრტყელ ნაჭრად,
მოაყარეთ მარილი, გააჩერეთ ასე 15-20 წუთი, გარე-
ცხეთ, დაწრიეთ და შეწიეთ ზეთში ორივე მხრიდან.
დანაყეთ ქინძი და ნიორი ძალიან კარგად, მოათავსეთ
თანვე დანაყილი ნიგოზი და სუნელი და დასრისეთ. შე-

მდეგ დაასხით წყალი, გახსენით ნელ-ნელა სრესით და
მიღებულ სუნეში მოასხით ზემოდან შესაფერის თასში
მოთავსებული ბადრიჯანს.

თუ არ გაქვთ ნიგოზი, შემწვარ ბადრიჯანს ძალიან
უხდება ნიორწყალიც.

დანაყეთ ერთი თავი ნიორი მარილიან ერთად, გახს-
ენით ნახევარ ჩაის ჭიქა ანადუღარ ცივ წყალში და შე-
მწვარ ბადრიჯანის ყოველ ფენას მოასხით თითო სუფრის
კოვზი ნიორწყალი.

ბათქეფეჯეჯე ვაგო - პეპჯესი აჯაქსით

ყოველი ულუფისათვის საჭიროა ორი კვერცი. ცხიმან
ცხელ ტფაშზე დაახალეთ კვერცი ისე, რომ გული მთლი-
ანად დარჩეს „გლანხინა“, დაახურეთ ზუფი და მაქციეთ
ყურადღება, რომ კვერცი არ დაიწვას. შემწვარი კვერცხები

ფრთხილად გადმოიღეთ დიდ თევშზე ან ლანგარზე, მოასხით
ზემოდან ნიორით და ქინძით შესავეებული არაყანი.

5 კბილი ნიორი და ერთი კონა ქინძი კარგად დანაყეთ,
გახსენით 200 გრამ არაყანში /მარილი გემოვნებით/.

* * *

ქინძით და ნიორით შესავეებული არაყანი შეგიძლიათ გამო-
იყენოთ შემწვარი წიწილის გარნირადც. შემწვარ წიწილს ნი-
ორწყალიც ძალიან უხდება.

* * *

ზაფხულში კიტრი და პამიდორი ჩვენ სუფრის თითქმის
ყოველდღიური „მშვენებაა“. თუ ძალიან გცხელით და არ გსი-

ამოუნებთ გაჩქურასთან ტრიალი, მოამზადეთ ნიგოზის წვენი. 1
ჭიქა გატარებული ნიგოზი გახსენით ნახევარ ჩაის ჭიქა ანა-
დუღარ ცივ წყალში, დაუმატეთ 7-8 კბილი ნიორი და 1 კონა
დანაყილი ქინძი, მარილი გემოვნებით და მოასხით დაჭრილ პა-
მიდორს.

ცალკე კიტრის და პამიდორის სალაოს რომ მწესუმწირის
ზეთიც უხდება, ამის შესახებ ალბათ არც დაგჭირდებათ.

რედაქციის მისამართი:
280096, ქ. თბილისი,
მ. კოსტავას ქ. №14.
V სართული
რედაქტორის
ტელეფონი:
99-98-71

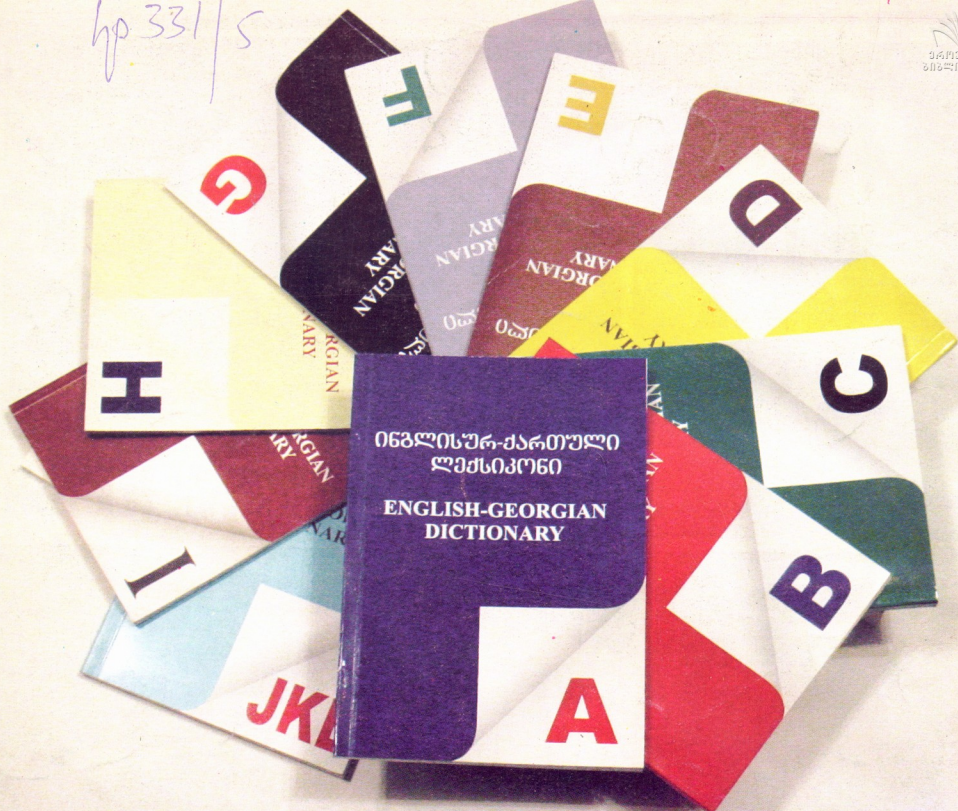
ოთხ გვერდზე მეტ ნაბეჭდ
მასალას ნუ შემოგვთავაზებთ

სსპრინგოს კლუბი „ფორი“ 25 წლია

hp 331/s

თავაზ გაყრელიკა:

„ლექსიკონთან პირველმა გაცნობამ დამარწმუნა, რომ საქმე გვაქვს სერიოზულ ნამუშევართან, რომელიც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ჩვენში ინგლისური ენის საფუძვლიან შესწავლას.

იგი თავისი მოცულობითა და ხარისხით საუკეთესო იქნება ჩვენში არსებულ თარგმნილ ლექსიკონებს შორის“.